NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 140 | Łódź, Czwartek, 18 czerwca 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71
Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דאָנערשטאָג פ׳ קרח כ״ח סיון תרצ״ו | 14-טער יאהרגאַנג

דער גלח טשעסטאַק

זאל ארויסגערופען ווערען אלס עקספּערט אין פשיטיק-פּראָצעס

פערלאנגט אדוו. קאוואלסקי, כדי צו בעווייזען, אז יודען מוזען, לויט׳ן תלמוד פאלש עדות-זאגען

דאס געריכט האט אפּגעוואָרפען די דאזיגע פאָדערונג

איינדרוקען

פון קאָוואַלסקי׳ן האָט מען דאָס געקענט דער-
[...]רטען. ער זיצט די גאַנצע צייט אויפ׳ן פּראָצעס
[...]ן מיט שוים אויף די ליפּען ווארט ער ארויס-
[...]שפרינגען מיט עפּיס אַ סענסאַציע, מיט וועלכער
[...]ר זאָל אהנטערהאַלטען זיין רוהם אַלס שונא-ישראל.
[...]יט אַנדערש האָט ער נישט צו טון אויפ׳ן פּראָ-
[...]ס. זיינע חברים, די ענדעקישע פּערטיידיגער האָ-
[...]ן איהם שוין לאַנג מוחל געווען די הילף אין
[...]ר פּערטיידיגונג. ער זיצט בלויז, כדי צו העצ[...]
[...]ן און רייצען נישט נאָר געגען די יודישע בע-
[...]לדיגטע נאָר געגען יודען בכלל.

און נעכטען, ביים פערענדיגען די געריכטס-
[...]רהאַנדלונגען, האָט קאָוואַלסקי אויסגענוצט זיין
[...]טע מעגליכקייט. מיט איין קלאַפּ האָט ער גע-
וואָלט צו נישט מאַכען דאָס עדות-זאָגען פון אַלע
יודישע עדות. פערשטעהט זיך, אַז דאָס איז נישט
געווען פון זיין זייט קיין גרויסע חכמה, און קיין
גרויס העלדישקייט, אָבער וועגען דעם האַנדעלט
זיך נישט קאָוואַלסקי׳ן. ער האָט געדאַרפט האַ-
בען דעם עפעקט פאַר זיינע לייענער פון „אָרענ-
דאָוניק״, וועלכער האָט שוין צוגעגרייט דעם עולם
אַ גאַנצע וואָך צו דער „סענסאַציע״ אויפ׳ן פשי-
טיק-פּראָצעס.

דער פאָרשלאַג איז, פערשטעהט זיך, אָפּגע-
וואָרפען געוואָרען, אָבער קאָוואַלסקי׳ס בעגריג[...]דונג
וועט איבערזאַגדערען אין דער גאַנצער אַנטיסעמי-
טישער פרעסע און זיי וועלען זייהען האַס און שנאה
וועלען רייצען און העצען און צו דעם האָט קאָ-
וואַלסקי געציילט.

פּאַרזיצער: צי האָט איהר נישט געזאָגט
„יונגלעך וואָס שטעהט איהר?״
סטזשאַלקאָווסקי: דאָס האָב איך נישט גע-
שריגען, נאָר אימיצער פון המון האָט געשריגען
„קאַלעגען לאָזט זיך נישט״.
— פּראָקוראָר: צי האָט איהר נאָר דעם איינעם
פויער אָפּגערופען פון געוועלב?
סטזשאַלקאָווסקי: יאָ.
פּראָקוראָר: צי האָט איהר נישט געזאָגט, אַז
מאָרגען געהט איהר אין מיליטער און דעריבער
קען מען זיך היינט לאָזען וואוילגעהן.
אָנגעקלאָגטער: ניין, דאָס האָב איך נישט
געזאָגט.
אַדוו. גאַיעוויטש: יזי איז אייער פערמעגענס-
צושטאַנד?
אָנגעקלאָגטער: איך בין אין אַ זעהר שווע-
רער לאַגע. כ׳האָב קוים 2 מאָרגעס לאַנד.
ריכטער פּלעוואַקאַ: איהר האָט ביי דער אויס-
פאָרשונג געזאָגט, אַז איהר האָט געזעהן שלאָגן?
— יאָ, כ׳האָב געזעהען, ווי

יודען האבען געשלאָגען פאלאקען און זענען אנטלאָפען

ריכטער פּלעוואַקאַ: און ווער האָט געהאַקט
שויבען?
סטזשאַלקאָווסקי: ס׳איז מעגליך, אַז יודען האָ-
בען אַליין ביי זיך אויסגעהאַקט די שויבען.
ריכטער פּלעוואַקאַ: צי האָט איהר געהערט
שיסען?
אָנגעקלאָגטער: כ׳האָב געזעהען

לעסקאָ האט געשאָסען און וויעשניאַק איז געפאַלען

ריכטער פּלעוואַקאַ: וואָס האָט איהר פריהער
געזעהען, וויעשניאַק׳ס פאַלען צי לעסקאָ׳ס שיסען?
אָנגעקלאָגטער: צוערשט האָב איך געזעהען
ווי וויעשניאַק איז געפאַלען, דאַן האָב איך אויפ-
געהויבען דעם קאָפּ און געזעהען לעסקאָ׳ס האַנד
מיט׳ן רעוואָלווער.
ריכטער פּלעוואַקאַ: עדות האָבען דערצעהלט,
אַז איהר האָט זיך אַריינגעריסען אין לעסקאָ׳ס
וואוינונג.
אָנגעקלאָגטער: דאָס איז נישט אמת.
אַדוו שומאַנסקי: וויפיל שאָסען האָט איהר
געהערט?
אָנגעקלאָגטער: 3 שאָסען.
ס ווערט פעסטגעשטעלט, אַז בעת דער אויס-
פאָרשונג האָט סטזשאַלקאָווסקי געזאָגט, אַז ער
האָט געהערט 9 שאָסען. די דריי שאָסען האָט ער
גענומען פון דעם, וואָס ער האָט געהערט בעת
דעם עדות-פערהער.
ווייטער גיט ערקלערונגען דער אָנגעקלאָג-
טער וואַצלאַוו קאַצפּערסקי. ער זאָגט, אַז דורך די
גאַנצע צייט פון די אונרוהען איז ער געזעסען ביי
אָלשעווסקי׳ן אין געוועלב, אַזוי אַז ער האָט נישט
געקאָנט אנטיילנעהמען אין די אַוואַנטורעס.
ריכטער פּלעוואַקאַ: דאָ האָבען אַ ריי עדות
פעסטגעשטעלט, אַז זיי האָבען אייך געזעהען בעת
די געשעהענישען.
קאַצפּערסקי: די יודען האָבען שוין פריי-
הער געזאָגט, אַז איך וועל מוזען אומ-
קומען אין תפיסה
די יודען האָבען אַזוי געדראָהט פיל מענשען.
ריכטער פּלעוואַקאַ: וואָס האָבען די יודען
געהאַט צו אייך?

יודען האבען ביי זיך אליין אויס-געהאקט די שויבען

דער ערשטער גיט ערקלערונגען דער אָנ[...]
[...]קלאָגטען יוזעף סטזשאַלקאָווסקי, וועלכער טראָגט
[...]לנערישע מלבושים. ער דערצעהלט:
— איך בין געווען אויפ׳ן מאַרק און יגע-
[...]סען אויף אַ וואָגען. ס׳איז אַדורכגעגאַנגען אַ
[...]יער און איך האָב איהם צוגעוואָרפען די בע-
[...]קאַנטע לאָזונג

„סוואָי דאָ סוועגאָ״.

[...]יך האָבען פער׳מסר׳ט די יודען און פּאָליציי
[...]ז געקומען מיך אַרעסטירען. איך בין אַראָפּגע-
[...]ראָכען פון וואָגען און געפּרעגט פאַרוואָס מען
אַרעסטירט מיך. זיי האָבען דערויף געענטפערט
אַז דערפאַ״ וואָס איך רוף אַוועק מענשען פון יו-
דישע געוועלבער. מ׳האָט געפאָדערט פון מיר אַ
לעגיטימאַציע, וועלכע איך האָב נישט געהאַט.
די פּאָליציאַנטען האָבען מיך אָבער געלאָזען. ווען
די פויערים האָבען מיך אָפּגעשלאָגען, בין איך
צוריקגעגאַנגען אויפ׳ן מאַרק. נאָך אַ געוויסער צייט
זענען געקומען עטליכע פּאָליציאַנטען מיט׳ן קאָ-
מענדאַנט און מיך ווידער אַרעסטירט. ווען די פוי-
ערים האָבען מיך ווידער אָפּגעשלאָגען, בין איך
צוזאַמען מיט׳ן עדות פאַנקאָווסקי אַוועק אַהיים.

ווידער שיסעריי און באמבעס

אויפגעריסען באהן-ליניעס און איבערגעריסען טעלעפאָן-דראָטען אין א״י

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער היינטיגער אָפיציעלער קאָמוניקאַט גיט
[...]בער, אַז אין פערשידענע פונקטען פון לאַנד,
[...]נען פאַרגעקומען שיסערייען. מ׳האָט געוואָרפען
[...]אַמבעס, וועלכע האָבען טיילווייז אויפגעריסען און
[...]ילווייז נישט.
אויף עטליכע פונקטען זענען אויפגעריסען
[...]וואָרען די באַהן-ליניעס און איבערגעריסען גע-
[...]וואָרען די טעלעפאָנישע פערבינדונג.
די אַנפאַלען אויף די יודישע קאָלאָניעס זע-
[...]ן אומעטום אָפּגעשטויסען געוואָרען.
ביי אַ צוזאַמענשטויס צווישען אראַבישע טע-
[...]ראָריסטען און מיליטער איז 1 אַראַבער דערהרגעט
[...]וואָרען און עטליכע פערוואונדעט געוואָרען.

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער פּריוואַטער אויטאָ פון קאָרעספּאָנדענט
[...]ונייטעד פּרעס״ סימאָן איז פערברענט געוואָרען
[...]רך אַראַבישע טעראָריסטען פאַר׳ן בנין פון אַמע-
[...]יקאַנער קאָנסולאַט.

ס׳זאל ווידער קומען צו אן אויפברויז פון מסראר

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
די איצטיגע פערהעלטנישמעסיג רוהיגע לאַגע
[...]ין גאַנצען לאַנד ווערט פערשידענאַרטיג קאָמענ-
[...]ירט אין די פּאָליטישע קרייזען. מ׳האַלט, אַז נאָך
[...] געוויסער בערוהיגונג וועט ווידער קומען צו אַן א-
[...]ויפברויז פון דער טעראָריסטישער אַקציע.

אויפרוף צו שטיצען די געליטענע

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
[...]י ציוניסטישע עקזעקוטיוו, ועד לאומי און די

עריה אין תל-אביב, האָבען אַרויסגעגעבען אַנ-
אויפרוף וועגען שטיצען די געליטענע פון די לעצ-
טע אונרוהען, אין אויפרוף ווערט געזאָגט, אַז הגם
דאָס שטיצען די געליטענע איז די פליכט פון דער
רעגירונג, טאָר אָבער דער ישוב נישט בלייבען
גלייכגילטיג צו די יודען, וועלכע האָבען געליטען
פון די געשעהענישען.

אראבער האבען אונטערגעצינדען
די מאגאזינען פון דעם ציווילען לופט-פליה-פּלאַץ אין לוד

לאָנדאָן, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
נעכטען ביינאַכט האָבען אַראַבער אונטערגע-
צונדען די מאַגאַזינען פון ציווילען לופט-פליה-
פּלאַץ אין לוד.
דער היזק איז זעהר אַ גרויסער. אַ סך זאַ-
פאַסען זענען פערברענט געוואָרען.

אקופּירט א טעראריסטען-דארף
2 אראבער דער׳הרג׳עט און 5 פערוואונדעט

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
צווישען אַראַבישע באַנדיטען פונ׳ם דאָרף ראַנ-
טיעה, נעבען פּתח תקוה און מיליטער איז היינט
געקומען צו אַ שווערען צוזאַמענשטויס.
די אַראַבער האָבען געשאָסען אויפ׳ן מיליטער.
מצד׳ן מיליטער איז נישטאָ קיין געלטענער,
דאַגעגען זענען 2 אַראַבער דערהרגעט און 5
שווער פערוואונדעט.
נאָכ׳ן צוזאַמענשטויס האָט ס׳מיליטער אָקו-
פּירט דאָס דאָרף.
פונ׳ם דאָרף ראַנטיעה האָבען זיך רעקרוטירט
אַ סך טעראָריסטען, וועלכע האָבען פערניכטעט אַ סך
אייגענטום פון די יודען — פעלדער און פרדסים.

אומאָפיציעלע אראבישע דעלעגאציע אנגעקומען קיין לאנדאן

לאָנדאָן, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז קיין לאָנדאָן אָנגעקומען די נישט-
אָפיציעלע אַראַבישע דעלעגאַציע אין בעשטאַנד פון
3 פערזאָן: פיהרער פון דער מופטי-פּאַרטיי, דזשע-
מאַל על-הוסאַני; שיבלי דזשעמאַל, און איזאַאק
טאַנאַנאַוו.
שיבלי דזשעמאַל איז דער געוועז. סעקרעטאַר
פון דער אַראַבישער דעלעגאַציע אין יאָהר 1929.
די אָנגעקומענע דעלעגאַציע האָט דערקלעהרט,
אַז זי וועט נישט פיהרען מיט דער רעגירונג קיין
שום פערהאַנדלונגען.

געשאָסען אויף א מיליטערישע לאַסט-אויטא

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
נעבען עפולה האָבען אַראַבישע טעראָריסטען
געשאָסען אויף מיליטערישע לאַסט-אויטאָס.
דער מיליטערישער קאָנוואָי האָט אויף זיי
געעפענט אַ פייער.
די אַנפאַלער זענען ענטלאָפען. קיין קרבנות
זענען נישטאָ.

ארעסטירט 27 אראבער

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
פּאָליציי האָט אַרעסטירט 27 אַראַבער, וועלכע
האָבען געפּלאַנט אויסצופיהרען אַנ׳אָנפאַל אויפ׳ן
ישוב כפר יונה.

אראבער האנדלען פריי מיט געוועהר

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער „דבר״ דערציילט, אַז צווישען ירושלים
רמלה, אין די אַראַבישע דערפער ווערט געפיהרט
אין די לעצטע טעג אַ לעבהאַפטער האַנדעל מיט
געוועהר.
עס זענען דאָ אפילו פעסטגעשטעלטע פרייזען
אויף פערשידענע מינים געוועהר, און פאַר אַ
ביקס צאָהלט מען 2 מיט אַ האַלבען פונט.

רעגירונגס-פעראָרדענונג פאר לעהרער

ירושלים, 17 (יט״א טעלעגראַפיש)
די רעגירונג האָט פעראָרדענט, אַז לעהרער
פון רעגירונגס-שולען טאָרען נישט פאָהרען אויף
אורלויב אָהן אַ ספּעציעלער ערלויבעניש.

נישט קיין קאמף פון נאציאנאליטעטען
נאר א ריינער סוחרישער קאנקורענץ-קאמף
דערקלערונג פון פרעמיער סקלאדקאווסקי פאר דעפ. מינצבערג

ווארשא, 17 (טעלעפאניש) פאר דער היינטיגער סיים-זיצונג, האט דער פרעמיער סקלאדקאווסקי אין נאמען פון סיים אויפגענומען דעם דעפ. מינצבערג. דעפ. מינצבערג האט פארגעשטעלט פאר'ן פרעמיער דעם מצב פון דער יודישער באפעלקערונג אין פוילען, און באזונדערס די באאומרוהיגונג, וואס עס האבען ארויסגערופען די ווערטער פונ'ם פרעמיערס עקספאזע וועגען דער לעגאלקייט פונ'ם אזויגערופענעם עקאנאמישען קאמף.

דער פרעמיער האט געענטפערט, אז דער זין פון זיינע רייד איז נישט געווען קיין קאמף צווישען נאציאנאליטעטען, נאר א ריינער סוחרישער קאנקורענץ-קאמף.

וועגען צוזאמענפאהר פון יודישע קהלות
סענאטאר פראפ. שאר אינטערוועניערט און בעקומט אנ'ענטפער

ווארשא, 17. (טעל.) נעכטען האט דער סענאטאר פראפ. שאר אינטערוועניערט אינ'ם אינערן-מיניסטעריום וועגען דעם אפזאג, וואס די ווארשאווער קהלה האט בעקומען צו רופען דעם קהלות-צוזאמענפאהר מכוח דער אקציע פאר ארץ ישראל.

דערויף האט פראפ. שאר בעקומען א תשובה אז די קהלה איז א רעליגיעזע, און אז אלס אזא דארף זי זיך נישט פארנעהמען מיט א פאליטישער אקציע. דערביי האט מען איהם אויך א דעליקאטען אופן געגעבען אנצוזעהערען, אז ער אלס רב האט וועגען דעם ענין נישט בעדארפט צו אינטערוועניערען, און אז אזא צוזאמענפאהר איז אנ'ענין פאר פאליטישע ארגאניזאציעס.

פראפ. שאר האט געענטפערט, אז ער איז, חוץ רב אויך פאליטיקער, ציוניסט, און אזוי ווי דער ענין איז א יודיש-געזעלשאפטליכער און איז נוגע ארץ ישראל, בעט ער דעם צוזאמענפאהר צו דערלויבען.

דעם צוזאמענפאהר ארגאניזירט די ציוניסטישע ארגאניזאציע און ער וועט פארקומען די אנדערע וואך.

עס וועט נאך מעגליך פארקומען דער קאנגרעס פון קאמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם
די רעגירונג האט נאך נישט קיין בעשלוס

ווארשא, 17 (יט"א טעלעפאניש) יט"א האט בעקומען א קאמוניקאט, אז דער לאנד-ראט פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען האט זיך געווענדעט צום רעגירונגס-קאמיסאריאט וועגען ערלויבען דעם קאנגרעס פון קאמף געגען אנטיסעמיטיזם אין צווייטען טערמין.

היינט האט זיך דער פארזיצער פון לאנד-ראט וויקטאר אלטער געווענדעט צום רעגירונגס-קאמיסאריאט וועגען אנ'ענטפער. מ'האט איהם ערקלערט, אז די רעגירונג האט נאך נישט קיין בעשלוס אין דער פראגע. ס'איז דעריבער מעגליך, אז דער קאנגרעס וועט קענען פארקומען אין צווייטען טערמין דאס הייסט דעם 27 יוני.

MAOK PŁYN TĘPI ROBACTWO

הכנות צו די קהלה-וואהלען אין ווארשא

ווארשא, 17 (טעלעפאניש) די הכנות צו די קהלה-וואהלען אין ווארשא זענען אין פולען ברען. אלע פארטייען און ארגאניזאציעס האלטען ביי לענגערע בעראטונגען.

דער אינטערעס איז א גרויסער.

מ'רעכענט, אז עס וועלען פיגורירען איבער 40 וואהל-ליסטעס.

בן-גריון קומט זונטאג קיין ווארשא

ווארשא, 17 (טעלעפ.) פון לאנדאן איז אנגעקומען א דעפעשע, אז בן גוריון קומט זונטאג פריה קיין ווארשא.

החברה ליסוד בתי ספר עברים
בלודז
מיסדת מראשית שנה הלמודים 1936/37
בית ספר מעורב למסחר
(סוג ליציאוני)
מתקבלים תלמידים ותלמידות שגמרו את המחלקה הששית של בית הספר התיכוני.
הרשמות והודעות ע"ד הפרטים מתקבלות בלשכות הגמנסיות של החברה
פגיספרצקה 21, מניסטרצקה 22 ופירמוביצ'ה 6
בשעות 14—8.

אכטונג, פארבען-הענדלער!
עס ווערט בעקאנט געמאכט, אז דאס בעוואוסטע פארבען-געשעפט א. פ.
„ל. ה. בערגער"
לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39
איז ווייטער געעפענט און עמפפעהלט זיך די געעהרטע לאדזשער און פראווינצער קונדשאפט.

Nowy-Otwock
דאס בעסטע אפרוה-ווינקעל און די בעסטע ערהאלונג איז ניר אין גוט-בעקאנטען כשר'ן
פענסיאנאט באמבערג
פאר פאמיליעס גרויסע הנחה-פרייזען. ערסטקלאסיגע בעדינונג! — דער באגאזש ווערט פון לאדז אויס איבערגענומען. — אינפארמאציעס אין דער עקספעדיציע „ISKRA", אנראדאווא 2.

דעם טיפ-זטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער מיטגלידערין אננא ברעם צוליב'ן טויט פון איהר אונפערגעסליכער מוטער
נ"ע רבקה ברעם
(געב. מילשטיין)
צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, דעם 18/6, 2 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער-הויז לעגיאנאוו 3, ווערען געבעטען אלע מיטגלידערינס און מיטגלידער פינקטליך צו קומען.
די פערוואלטונג פון שניידער-צעך אין לאדז, וואלטשאנסקא 27
און די שניידערינס-סעקציע ביים שניידער צעך אין לאדז.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערציינט איי[ך]!
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

ביילייד
מיין טיפסטען מיטגעפיהל דריק[ע איך]
אויס דער פאמיליע דארעמב[וס]
צוליב דעם טויט פון זייער [געליבטער]
מוטער און שוויגער מוטער
הנה נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי
ציון וירושלים.
יוסף פריימא[ן]

גינעקאלאגישער אמבולאטאריום
ביים
„לינת הצדק"
צעגעלניאנא 17,
טעל. 115-11
איז טעטיג יעדען טאג פון 9—10 פריה און פון 3—4 נאכמ.
אונטער דער לייטונג פון די בעסטע ערצטליכע ספעציאליסטען.

דערמיט האב איך דעם כבוד מיטצוטיילען דער ג' קונדשאפט, אז די שוין גוט-בעקאנטע
„MLECZARNIA WOLFA"
איז געווארען איבערטראגען אויף
זאוואדזקא 4 טעל. 209-49
און איך גיב ווייטער ארויס פריהשטיקען, יארסקע מיטאגען אויך קאלאציעס
און איך פערהאף, אז מיינע קונדען וועלען מיך ווייטער בעזוכען.
מיט אכטונג
ראובן וואלף.

פערלאג „יובל-יודיש"
שוין דערשינען
דאס נייעסטע בוך פון
חיים לייב פוקס
זינגט מיין די וועלט
פרייז 2 זל.
צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען.
הויפט-פערקויף פאר לאדז: אין דער בוכהאנדלונג פון ש. בערקינסקי
אלטשטאט 12.

אויערען, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישע) פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-קאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיעס

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער א"ז לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

CUKIERNIA
„ŹRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
עמפפעהלט
אויסגעצייכענטע לארעם
צוזאמען מיט סאדע-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.
יארסקע אווענדברויטען
פון 4 נאכמ. צו 1 זל.

Dr. med.
TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן [1]09
נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 4-[6]

Dr. med.
A. STILLER
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 4-8
פילסודסקיעגא 15,
טעל. 206 75 פראנט, 2. שטאק

Dr.
Wajnberg
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פולנאצנא 4, טעל. 141-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פאקען-שטעלען מיט פרישע קראוויאנסע.

Dr. med.
I. FAJWLEWICZ
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 16
tel. 117-61.

Dr. med.
Nadel
ספעצ'אליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. [1]30
נעמט אן פון 10—12 און פון 5-7

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אוונט אויף נארוטאוויטשא 13. —:— צוגענגליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

Dr. M. ELJASBERG
Chirurg
PIOTRKOWSKA 80, tel. 117-87
צוריקגעקעהרט

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונטס
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונט.
זונטאג און הגאות פון 10—12 בייטאג.

LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפיצן 37 [...]6,
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

נעכטיגע סיים=זיצונג
יודישע קאָלאָ שטימט געגען די פּוילמאַכטע

ווען די הויט ווערט מיאוס,
פֿערשווינדט די שיינקייט

רײַכע פֿרויען מיט אַ מיאוסער הויט — אָרעמע מיידלעך מיט אַ פּרעכטיקער הויט! נישט קיין געלט איז די סיבה פֿון דעם אונטערשיד. אויך נישט די צײַט, וואָס ווערט פֿאַר-ברענגט פֿאַר'ן שפּיגל. מיליאָנען פֿרויען האָבן געפֿונען אַ פּשוט'ן און ביליגן וועג צו באַ-וואונדערבאַר שיינקייט: דעם קאָסמעטישן מיטל פּאַלמאָליוו. דאָס זייף פּאַלמאָליוו ווערט אויס-געאַרבעט פֿון אַ געמיש פֿון די אייל פֿון די איילבירטן- און פּאַלמען-פֿרוכטן. דער איל-בירטן-אייל „שמעלצט זיך" בײַ דער נאַטירלעכער טעמפּעראַטור פֿונעם קערפּער און דרינגט אַרײַן אין די פּאָרעס פֿון דער הויט, נישט רייצנדיק און נישט פֿאַרברענענדיק זיי. מאַסאַזשירט דאָס געזיכט, דעם האַלז און די אַקסלען מיט'ן שוים פֿון זייף פּאַלמאָליוו. אויך צום באָדן זיך באַניצט די זייף פּאַלמאָליוו — ווײַל עס איז עקאָנאָמיש און ס'גיט רעזולטאַטן נישט אין פֿאַרגלײַך גרעסערע אַנטקעגן דעם פּרײַז.

אין אַ בשפֿעדיגער כּמות ווערט דאָס איילבירטן-אייל פֿאַרווענ-דעט צו דער אויסאַרבעטונג פֿון יעדן שטיקל זייף פּאַלמאָליוו.

די גאַנצע וועלט באַוואונדערט די „מיידעלשע הויט פּאַלמאָליוו".

וואַרשאַ, 17 (טעלעפֿאָניש)

היינט פֿאַרמיטאָג איז פֿאָרגעקומען אַ פּלע-נאַר-זיצונג פֿון סיים, געווידמעט דער דעבאַטע וועגן די געזעץ-פּראָיעקטן, וועלכע זענען לעצ-טנס אָנגענומען געוואָרן דורך די סיים-קאָמיסיעס.

קודם זענען אָנגענומען געוואָרן, אָהן דיס-קוסיעס, 6 געזעץ-פּראָיעקטן וועגן ראַטיפֿיצירן די קאָנווענצן פֿון אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכן צווישן זיי — אַ צאָל-פֿאַרשטענדיגונג מיט ראַ-טען-פֿערבאַנד).

דערנאָך גלייך איז מען צוגעטראָטן צו דער דיסקוסיע וועגן די פּוילמאַכטן.

אין דער דעבאַטע האָט אויך גענומען אַ וואָרט דער דעפּ. זאַמערשטיין.

וואַרשאַ, 17. (טעל.) די יודישע קאָלאָ האָט היינט אָפּגעהאַלטן אַ בעראַטונג אין שייכות מיט דער היינטיגער סיים-זיצונג און באַשלאָסן צו שטימען געגען די פּוילמאַכטען.

בעת דער סיים-דעבאַטע האָט דער דעפּ. זאָמערשטיין געהאַלטן אַ רעדע, אין וועלכע ער האָט געשילדערט די טראַגישע יודישע לאַגע, דער-מאָהנענדיג דערביי מינסק-מאַזאָוויעצק, פּשיטיק א. א. וו.

לסוף האָט ער אין נאָמען פֿונ'ם יודישען קאָלאָ דערקלערט, אַז די קאָלאָ וועט שטימען גע-גען די פּוילמאַכטען.

אַראָפּ פֿון דרך הישר...
טרויעריגער סוף פֿון אַ יונגען רב

וואַרשאַ, 17 (טעלעפֿ.) אין די רבנישע קרייזען גיט מען איבער מיט פֿערביטערונג דעם טרויעריגען פֿאַקט, אַז דער יונגער רב זילבערבערג, אַן אייניקעל פֿון ר' נפֿתלי וויטרושאווער, איז מיט 3 חדשים צוריק אַוועקגעפֿאָהרען פֿון וואַרשאַ, און נאָכדעם איז מען געוואויר געוואָרען, אַז ער האָט זיך געשמד'ט אין לאָנדאָן, און איז דאָרט גע-וואָרען אַ פֿיהרער פֿון די מיסיאָנערען.

זיין פֿאָטער, אַ מורה הוראה אין וואַרשאַ, איז מיט 2 יאָהר צוריק אַוועקגעפֿאָהרען קיין אַמע-ריקע און פֿון דאָרט נישט צוריקגעקומען.

פֿלייש=דעבאַטע אין וואַרשאַווער שטאָט=ראַט

וואַרשאַ, 17. (טעל.) אינ'ם וואַרשאַווער שטאָט-ראַט איז היינט פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פֿון דער אַפּראָוויזאַציע=אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט.

דער וויצע-פּרעזידענט אַלפּינסקי איז אַרויס-געטראָטען מיט אַ רעפֿעראַט וועגען דער פֿלייש-בראַנזשע. אין דערביי געטענה'ט, אַז מ'מוז זעהן מיט כל הכּוחות פֿערביליגערן, פֿערברייטערן און פֿערגרעסערן די קאָנסומפּציע פֿון פֿלייש, ווי גע-וועהנליך האָט ער געמאַכט דעם אויספֿיהר אַז דער מין פֿלייש-פֿערמיטלער מוז בעזייטיגט ווערען פֿון דער דאָזיגער בראַנזשע.

אין דער דיסקוסיע האָבען זיך אויך בעטיי-ליגט די ראַטמענער: סענאַטאָר טראָקענהיים, מיעט-שעסלאַוו קאָהן, און לעאָן בערגמאַן, זיי האָבען אויפֿ-געוויזען אַז צוליב דער שחיטה-גזירה וועט פֿלייש פֿערטייערט, נישט פֿערביליגט ווערען, ובפֿרט פֿאַר יודען, וואָס אַ גרויסער רוב פֿון זיי וועט זיך דערי-בער מוזען אָפּזאָגען פֿון עסען פֿלייש. זיי האָבען דעריבער געבעטען דעם רעפֿערענט וויצע-פּרעזי-דענט אַלפּינסקי זאָל זיך בעמיהען אין אינערן=מיניס-טעריום, אַז אין די אויספֿיהר-תּקנות פֿונ'ם שחיטה-געזעץ זאָל אַריין אַלע יודישע אויסבעסערונגען.

דער ענדעקישער ראַטמאַן קראַוזע האָט צו-געגעבען, אַז כּשר פֿלייש וועט טאַקי מוזען קאָס-טען טאָפּעלט אַזוי פֿיל, ווי איצט, אָבער ווער צווינגט זיי — האָט ער געזאָגט — די יודען צו עסען כּשר, בעת נישט-כּשר פֿלייש וועט אויסמאַכען בי-ליגער, ווי איצט...

לעצטע דעפּעשען

מאָסקווע, 17 (ספּ. טעל.)

דער געזונד-צושטאַנד פֿון מאַקסים גאָרקי איז זעהר שווער. דאָס האַרץ ווערט אונטער-געהאַלטען מיט זויער-שטאָף.

דאַנציג, 17 (טעלעפֿאָניש)

נעכטען אין אָוונט און היינט אין ווידער, דורך נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטען, צושלאָגען געוואָרען אַ רייהע פּוילישע פֿיהרער פֿאַר נישט סאַלוטירען די פֿאָהן מיט'ן האַקענקרייץ.

די הויפּט-פֿערוואַלטונג פֿון פּאָליאַקען - פֿער-באַנד אין דאַנציג האָט דעריבער אָנגענומען אַ פּראָ-טעסט-רעזאָלוציע.

וועגען דעם ענין האָט אויך ביים סענאַט-פּרע-זידענט גרייזער אינטערווענירט דער הויך-קאָמיסאַר פֿון דער פֿעלקער-ליגע, וואָרנענדיג פֿאַר ערנסטע קאָ-נסעקווענצען, אויב אַזוינס וועט זיך איבערחזר'ן.

לאָנדאָן, 17 (ספּ. טעל.)

היינט זענען פֿאָרטגעזעצט געוואָרען די ענג-ליש-סאָוויעטישע ים-אונטערהאַנדלונגען.

בעת דער היינטיגער זיצונג אין פֿאָרעין-אָפֿיס האָט זיך דער ענין געריהרט שטאַרק פֿאָראויס.

דער קאָמענדיגער צוזאַמענטרעף פֿון ביידע דעלעגאַציעס וועט פֿאָרקומען בקרוב.

בוקאַרעשט, 17 (ספּ. טעל.)

עטליכע נאַציאָנאַליסטישע כוליגאַנעס זענען היינט בעפֿאַלען און שווער פֿערוואונדעט אין קאָפּ דעם הויפּט-רעדאַקטאָר פֿון דער ליבעראַלער צייטונג, אַדעווערול — בלומענפֿעלד.

בלומענפֿעלד'ן האָט מען אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל.

פּאַריז, 17 (ספּ. טעל.)

„עקאָ דע פּאַרי" און „עוור" זענען מודיע, אַז אין אויסערן-מיניסטעריום איז פֿאָרגעקומען אַ בע-ראַטונג וועגען פֿערזאַנדלען סיריען און לבנון אין אומאָפּהענגיגע רעפּובליקען, פֿערבינדעטע פֿון פֿראַנקרייך, און אַזוי אַרום זאָלען זיי צוריקגע-צויגען ווערען פֿון פֿראַנקרייכ'ס מאַנדאַט.

נאַציאָנאַלער טרויער אין עסטלאַנד
נאָך דער מוראדיגער אויפֿרייס=קאַטאַסטראָפֿע

טאַלין, 17 (ספּ. טעל.)

די סיבה פֿון דער מורא'דיגער אויפֿרייס - קאַ-טאַסטראָפֿע אינ'ם אַמוניציע - לאַבאָראַטאָריום איז נאָך דערווייל נישט פֿעסטגעשטעלט געוואָרען, ווייל אַלע אַנוועזענדע אינ'ם לאַבאָראַטאָריום זענען אומ-געקומען.

די צאָהל אומגעקומענע שטייגט שוין איבער 70. אויף פֿרייטאָג איז אין גאַנץ עסטלאַנד פּראָקלאַ-מירט אַ נאַציאָנאַלער טרויער.

ערב'ן אָפּשטעלען די סאַנקציעס

לאָנדאָן, 17 (ספּ. טעל.)

דער קאַבינעט האָט אויף דער היינטיגער זיצונג צוגעבירט די דעקלאַראַציע, וואָס דער מין. אידען וועט מאָרגען בעלייגען אינ'ם פּאַרלאַמענט.

לויט'ן דיפּלאָמאַטישען קאָרעספּאָנדענט פֿון דער רייטער-אַגענטור, איז די ענגלישע רעגירונג גוטה אָפּצוזאָגען זיך פֿון די סאַנקציעס, אויב דאָס פֿער-לאַנגט זשענעווע.

אַ סבֿרא, אַז דער קאַבינעט האָט איינשטימיג געשלאָסען איבערצונעהמען אין זשענעווע די אי-ניציאַטיוו, בכדי צו דערפֿיהרען צו אַ קאָלעקטיווען בטל מאַכען די סאַנקציעס.

רוים, 17 (ספּ. טעל.)

האַלב - אָפֿיציעלע קרייזען בעשטעטיגען די ידיעה, אַז די איטאַליענישע רעגירונג האָט בדעה איבערצוגעבען דער פֿעלקער-ליגע אַ מעמאָראַנדום אין וועלכען עס וועט אויפֿגעקלערט ווערען די שטעלונג פֿון איטאַליען בנוגע דער איצטיגער אינ-טערנאַציאָנאַלער לאַגע.

אין דעם מעמאָראַנדום זאָל איטאַליען פֿער-לאַנגען, אַז די פֿעלקער-ליגע זאָל מתקן זיין דעם „יודידישען טעות" וועלכער איז געמאַכט געוואָרען לגבי איטאַליען דורכ'ן בעשטימען די סאַנקציעס.

אויספֿלוגען

קייז ווינע

דעם 25 ביז'ן 30 יוני. פֿון 95 זל.

טשערנאָוויץ

דעם 25/6 ביז'ן 1 יולי. פֿון 35 זל.

קייז ריגע

דעם 26 ביז'ן 30 יוני. פֿון 89 זל.

פֿערקלענערטע פּרייזן קייז גדיניע

איינשרייבונגען נעהמט אָן

„אָרבּיס" פּיעטריקאָ. 18,

טעל. 249-40.

מען מוז וואָס שנעלער אַרויסהעלפֿען
די מינסק-מאַזאָוויעצקער יודען

וואַרשאַ, 17 (טעלעפֿאָניש) אין די לעצטע טעג האָט אין וואַרשאַ פֿערבראַכט אַ דעלעגאַציע פֿון די מינסק-מאַזאָוויעצקער יודען. זיי האָבען אָפּגעקלאַפּט די שוועלען פֿון אַלע יודישע געזעלשאַפֿטליכע אָרגאַניזאַציעס און הילפֿס-אינסטי-טוציעס, דערקלערענדיג, אַז זיי האָבען שוין קיין כּח נישט צו פֿיהרען די רעגיסטראַציעס פֿון די געשעדיגטע יודען, און אַז אויב מ'וועט באַלד נישט קומען מיט ממשות'דיגע הילף, וועלען די יודען געצוואונגען זיין צו פֿערלאָזען מינסק-מאַזאָוויעצק. זיי האָבען געפֿאָדערט, אַז מ'זאָל שוין אויסבאָרגען אויף משכּונות זייער פֿאָלקס-באַנק הונ-דערט טויזענד זלאָטעס.

די קהלה האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ בע-ראַטונג וועגען דעם דאָזיגען ענין, און בעשלאָסען אָנצוהויבען אַן אַקציע.

בעשטימט אַ נייעם פּוילישען אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע

וואַרשאַ, 17 (טעלעפֿאָניש)

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט נאָמינירט אַלס פּוילישען אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע, דעם ד"ר ואַצלאַוו גזשיבאָווסקי — דעם ביז-איצטיגען וויצע-מיניסטער איינ'ן פּרעזידיום פֿון מיניסטאָרן-ראַט.

מאָסקווע, 17 (ספּ. טעל.)

דער פּוילישער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע, לוקאַשעוויטש, איז היינט אויפֿגענומען געוואָרען אויף אַ געזעגענונגס-אוידיענץ דורך דעם פֿאָרזיצער פֿון „ציק" קאַלינין, אין דער אָנוועזענהייט פֿונ'ם פֿערטרעטער פֿונ'ם פֿאָלקס קאָמיסאַר פֿאַר אויסערן-ענינים, קרעסטינסקי.

די אַראַבער לייקענען
אין דער אויטענטישקייט פֿון עמיר פייזול'ס בריף

לאָנדאָן, 17 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

„דזשואיש קראָניקל" ברענגט אַן אַרטיקעל פֿון דזשאָרדזש, אין וועלכען עס ווערט געזאָגט, אַז עס איז אַ גרויסע געמיינהייט פֿון די אַראַבער צו טענהן, דאָס דער בריף פֿון עמיר פייזול איז גע-פֿעלשט געוואָרען דורך לאָורענס'ן, וואָרום לאָורענס איז דאָך כּידוע געווען אַ גרויסער פֿריינד פֿון די אַראַבער, און ער וואָלט אַזאַ זאַך קיינמאָל נישט געטאָן.

„דזשואיש קראָניקל" פֿערעפֿענטליכט אויך אַ דעפּעשע פֿון איהר ירושלים'ער קאָרעספּאָנדענט וועגען דעם דאָזיגען ענין:

די אַראַבער טענה'ן, אַז ד"ר ווייצמאַן האָט נישט געהאַט קיין מוט צו פֿערעפֿענטליכען דעם דאָזיגען בריף כּל-זמן דער עמיר פייזול האָט גע-לעבט, ווייל יענער האָט איהם דיסקרעדיטירט. אויב דער דאָזיגער דאָקומענט איז אַן אויטענטישער — טענה'ן די אַראַבער — טאָ הלמאַי האָט ער איהם נישט פֿאָרגעשטעלט פֿאַר דער שאָו-קאָמיסיע אין יאָהר 1929?

איינער, אַן אַראַבישער געלעהרטער זאָל האָ-בען דערקלעהרט, אַז אַן אַראַבישער גימנאַזיע-שילער וואָלט דעם דאָקומענט אַ סך בעסער איבערגע-זעצט, ווי לאָורענס..

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

די קהלה און דער ראַבינאַט האָבען שאַרף פּראָ-טעסטירט געגען חילול פֿון דעם יודישען בית-עולם אין צפֿת, וואו ס'זענען צובראָכען געוואָרען 20 מצבות, און פּראָטעסט ווערט געפֿאָדערט אַוועק-צושטעלען אַ ספּעציעלע וואַך, וועלכע זאָל אָפּהיטען די הייליגע ערטער.

וואַרשאַ, 17 (יט"א טעלעפֿאָניש)

די וואַרשאַווער קהלה האָט בעקומען אַ ידיעה פֿון וויעשצבאָרג (פּאָמערן), אַז אין דער דאָרטיגער שוהל איז פֿאָרגעקומען אַ דינאַמיט-אויפֿרייס. ס'איז מערקווירדיג געוואָרען די אינערליכע איינאָרדנונג און די פּאָרלאָגע, דאָס איז אַנ'אַרבייט פֿון דאָרטיגע כוליגאַנעס, וועלכע האָבען שוין עטליכע מאָל אויס געהאַקט די שויבען אין שוהל.

אין גאַנץ וויעשצבאָרג געפֿונען זיך איינגאַנצען 7 משפּחות, 3 יודישע קינדער, וועלכע זענען געגאַנגען אין דער דאָזיגער שוהל האָבען געמוזט אַרויסטראָג-ען פֿון דאָרט, ווייל מ'האָט זיי געטראָפֿען און געשלאָ-גען.

לאָנדאָן, 17 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

דער „דיילי עקספּרעס" די סענסאַציאָנעלסטע און פֿערשפּרייטסטע צייטונג אין ענגלאַנד איז היינט אַרויסגעטרעטען מיט אַ שאַרפֿען אַנגריף געגען ציוניזם. די צייטונג שרייבט, אַז דער ציוניזם וויל בויען אַרץ-ישראל שטיצענדיג זיך אויף בריטישע באַגנעטען.

דילעצטע אַנטי - ציוניסטישע אַרויסטרעטונגען פֿון די ענגלישע צייטונגען שטעהען אין צוזאַמענ-האַנג מיט דער ארץ ישראל-דעבאַטע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט, וועלכע וועט פֿאָרקומען היינטיגען פֿריי-טאָג.

נייע אָנפֿראַגען וועגען א"י
אין ענגלישען פּאַרלאַמענט

לאָנדאָן, 17 (יט"א טעלעגראַפֿיש)

אין ענגלישען פּאַרלאַמענט האָט מען ווידער גע-שטעלט דעם קאָלאָניען - מיניסטער אָרמסבי-גאָר עטליכע אָנפֿראַגען וועגען ארץ ישראל.

דער דעפּ. ביילען האָט געפֿרעגט צי זענען די אונרוהען נישט געקומען צוליב'ן ענטאייגענען די ערד פֿון די פּעלאַכען.

דער מיניסטער האָט געענטפֿערט, אַז פּעלאַכען ווע-רען פֿערלאָזט פֿון זייערע חובות.

דער קאָמוניסט גאַלאַכער פֿרעגט ווייטער, צי די אַראַבער וועלען נישט אַרויסגעשטויסען פֿון באָדען.

אָרמסבי-גאָר ענטפֿערט, אַז ער איז נישט מסכּים מיט דער דאָזיגער השערה.

אויף דער פֿראַגע וועגען די אַראַבישע פּעטיצ-יעס אויף דער לעצטער זיצונג פֿון דער מאַנדאַטען-קאָמיסיע, האָט דער מיניסטער געענטפֿערט, אַז ער קען נישט דעם אינהאַלט פֿון די פּעטיציעס.

מאָרגען ווערט רעדען דער פּראָקוראָר
אין גרויסען ראַדאָמער פּראָצעס

(המשך פון דער ו׳טער זייט)

קאַצפּערסקי: איך האָב אַגיטירט פאַר „סוואַי דאָ סוועגאָ".

ריכטער פּלצוואַקאַ: און אַנדערע האָבען נישט אַגיטירט?

קאַצפּערסקי: אַנדערע אויך.

אַדוו. שומאַנסקי: ביי דער אויספאָרשונג האָט איהר געזאָגט, אַז איהר האָט געזעהען, ווי מ׳האָט אויסגעהאַקט שויבען אין יודישע געוועלבער.

קאַצפּערסקי: איך האָב אַזוי נישט געזאָגט.

אַדוו. שומאַנסקי בעט דעם געריכט פעסטצושטעלען, אַז קאַצפּערסקי האָט יאָ אָפּגעגעבען אַזעלכע ערקלעהרונגען ביי דער אויספאָרשונג.

דאָס געריכט שטעלט פעסט, אַז דער ענין שטעלט זיך פאַר אַזוי, ווי אַדוו. שומאַנסקי האָט געזאָגט.

צוליב׳ן לאָזונג „סוואַי דאָ סוועגאָ"

דער אָנגעקלאָגטער סטעפאַן זאַריכטאַ ערקלערט, אַז ווען די אומרוהען האָבען זיך אָנגעהויבען איז ער געווען אין קאָשטשאָל, ווען ער איז צוריקגעגאַנגען איז שוין אַלץ געווען צוהאַקט.

פּאָרזיצער: פּאָליציאַנטען און אַנדערע עדות האָבען דאָך אויך געזעהן צווישען די, וועלכע האָבען אַנטייל גענומען אין די אומרוהען.

זאַריכטאַ: איך ווייס פון גאָרנישט.

דער אָנגעקלאָגטער פּיטלשווסקי ערקלערט, אַז ער ווייס נישט וואָס מ׳וויל פון איהם האָבען, ער האָט נישט אַנטייל גענומען אין די אומרוהען. העד יוד זיידע איז אויף איהם ביין און דעריבער האָט ער איהם פאַרקלאָגט. ער איז געווען אויפ׳ן מאַרק, ווען ער האָט אָבער געהערט, אַז וויעשניאַק איז דער־הרג׳עט געוואָרען איז ער אוועק אַהיים, ווען ער איז צוריקגעגאַנגען, האָט ער געזעהן ווי די יודען שלאָגען פּאָלאַקען. די יודען האָבען געשריגען: „איצט **וועט שוין נעהמען אַ סוף צום באָיקאָט. די גאַנצע וועלט וועט וויסען דעם ווי־סען".**

דער אָנגעקלאָגטער יוזעף אָלשעווסקי זאָגט, אַז בעת די אומרוהען איז ער איינגאַנצען נישט געווען אין גאַס, די יודען בעשולדיגען איהם, ווייל זיי זע־נען ביין אויף איהם צוליב דעם, וואָס ער אַלס קריסט האַלט אַ חנות־רע אין פּשיטיק. די יודען האָבען מיט איהם קאָנקורירט און גענומען צו 5 און 10 גראָשען פאַר ראַזירען.

פּראָקוראָר: פאַרוואָס האָט איהר בעסער נישט אָנגעהויבען געטעטבען אויף אייער געשעפט נאָר גענגאַנגען אין גאַס אריין.

אָלשעווסקי: איך בין נישט געווען אין גאַס און האָב נישט אַנטייל גענומען אין די אומרוהען.

אַדוו. מאַרגאַליס: **צי זענען אייערע קליענטען יודען אָדער קריסטען.**

אָלשעווסקי וויל נישט ענטפערן. ער גיט אויך נישט קיין ענטפער אויף עטליכע פראַגען פון אַדוו. פעניגשטיין און די פראַגען ווערען געשטעלט דורך דער פערמיטלונג פון פּאָרזיצער. און די ערקלערונגען פון דאָזיגען אָנגעקלאָגטען זענען פאַראַן פיל סתי־רות צווישען דעם, וואָס ער זאָגט איצט און צווישען דעם, וואָס ער האָט געזאָגט בעת דער אויספאָרשונג, וואָס ווערט פעסטגעשטעלט דורכ׳ן געריכט.

דער אָנגעקלאָגטער פראַנטשישעק וואָלאַזלאַ זאָגט, אַז דעם 9 מערץ האָט ער ביז 2 אַ זייגער גע־אַרבייט אין האָרף, שפּעטער ערשט איז ער געקומען אין שטאָט אַריין. אויפ׳ן וועג האָט ער געטראָפען פּויערים, וועלכע האָבען איהם געוואָרענט אַז ער זאָל אוועקגעהן, ווייל ס׳וועט זיין שלעכט.

אַדוו. גאָרנשווייטש: צי האָט איהר נישט געהאַט אַ סכסוך מיט יודישע סוחרים.

וואָלאַזלאַ: איך האָב געהאַט אַ סכסוך מיט יודי־שע תבואה־סוחרים, **איך האָב געוואָלט געבען אַ פּרייער פאַר תבואה 11 זל. און די יודען האָבען געוואָלט געבען 12 זל.**

ענדעקישער אַדוואָקאַט ניעבודעק: צי האָט איהר נישט מיט עטליכע יאָהר צוריק געהאַט אַ׳עוולה פון יודען?

וואָלאַזלאַ: יאָ, יודען האָבען מיר פערסמ׳ט די פערד.

פּראָקוראָר: צי זענען דעמאָלט נישט ביי יודען אויך פערסמט געוואָרען די פערד?

וואָלאַזלאַ יאָ, ביי יודען זענען אויך דעמאָלט פערסמט געוואָרען די פערד.

אַדוו. מאַרגאַליס שטעלט פעסט, אַז די אָנקלאָגע וועגען דעם, **אַז מ׳האָט ביי איהם פערסמט די פערד** האָט גאָר אָנגעגעבען לייזער פעלדבערג.

דער אָנגעקלאָגטער יוזעף צובאַק זאָגט, אַז מיט ...

„סוואַי דאָ סוועגאָ"

דער היינטיגער אָנקלאָגע געגען איהם זענען זיך יו־דען נוקם דערפאַר, וואָס ער האָט פּראָקלאַמירט די לאָזונג פון „סוואַי דאָ סוועגאָ".

פּאָרזיצער: פאַרוואָס זאָלען זיי זיך נישט נוקם אין אַנדערע ענדעקעס. די ענדעקישע פּאַרטיי איז דאָך גרויס און אַלע פּראָקלאַמירען די דאָזיגע לאָזונג און נישט אַלע ווערען אָנגעקלאָגט.

דער אָנגעקלאָגטער ווייס נישט וואָס דערויף צו ענטפערן.

ענדעקישער אַדוו. ניעבודעק: וויפיל ענדעקישע קריסטען זענען פאַראַן אין פּשיטיק?

דער פּאָרזיצער דערלאָזט נישט די דאָזיגע פראַגע און דערלאָזט אויך נישט אַ רייהע פראַגען פון ענהליכען כאַראַקטער.

די ווייטערדיגע אָנגעקלאָגטע אין דער צאָהל פון 43 רעדען אַלע אין דעמזעלבען לשון. זיי האַלטען, אַז זיי זענען אומשולדיג. **קיין איינציגער פון** זיי איז נישט געווען אין פּשיטיק בעת די געשעהענישען, קיינער האָט גאָר־נישט געהערט און זיי זענען קרבנות פון די יודען, וועלכע האָבען נקמה גענומען צוליב דעם, וואָס זיי האָבען אַגיטירט פאַר דער לאָזונג פון „סוואַי דאָ סוועגאָ".

אַדוו. שומאַנסקי, דער פערטיידיגער פון לעסקאָן טראָגט **נאָכאַמאָל אַריין דעם פאָר־שלאָג וועגען אַרורכפיהרען די לאָקאַלע וויזיע אין פּשיטיק.** אַדוו. שומאַנסקי מאָטי־ווירט דאָס מיט אַ גאַנצע רייהע אומשטענדען, וועל־כע זענען אַריינגעטרעטען אין פּראָצעס. די עדות פּאָליציאַנטען, וועלכע זענען צום צווייטען מאָל אַרויס גערופען געוואָרען און אויסגעהערט געוואָרען האָ־בען ווידער נישט געקענט גענוי אָנווייזען דאָס אָרט וואו וויעשניאַק איז געפאַלען פון דער קויל און אפילו די קריסטליכע אָנגעקלאָגטע אַליין, וועלכע האָ־בען היינט אָנגעגעבען זייערע ערקלערונגען האָבען אָנגעוויזען דערויף, אַז וויעשניאַק איז געפאַלען 25 ביז 30 מעטער פון אָרט, וואו די שאָסען זענען אָפּ־געגעבען געוואָרען אין דער לחמה דורך לעסקאָ׳ן. אין פּשיטיק וועט דאָס געריכט קענען גענוי פעסטשטעלען דאָס אָרט, וואו וויעשניאַק איז געפאַלען און דער שטח פון פענסטער, וואו לעסקאָ האָט געשאָסען. **דאָס האָט אַ גאָר וויכטיגע בעדייטונג פאַר לעסקאָ׳ס גורל,** ווייל אויב וויעשניאַק וואָלט טעווען טעפאַלען פון לעסקאָ׳ס שאָס, וואָלט ער געפאַלען האַרט נעבען פענסטער.

אַרויס געגען רופען דעם געפאָדערט עקספּערט אַדוו. פעניגשטיין זאָגט: אויב דאָס [illegible] וועט בעטראַכטען דיפראַגע פון אַרויסרופען [illegible] עקספּערט דעם גלח טשעטשאַק, שטעל איך אַ [illegible] שלאָג, אַז מ׳זאָל אויך אַרויסרופען אַ צווייטען [illegible] פערט **דעם בעקאַנטען קריסטליכען [illegible] תלמוד - קענער טאַדעאוש זאַדאַרע[illegible]** פון לעמבערג. דער דאָזיגער עקספּערט וועט דאָ[illegible] באַווייזען קאָנטשטעלען, אַז אַלץ, וואָס קאָוואַלסקי האָט [illegible] געערדט וועגען תלמוד איז אַ נידערטרעכטיגער [illegible]

דער פּאָרזיצער רופט צו אָרדנונג דעם אַדוו. [illegible] פעניגשטיין פאַר בענוצען דעם אויסדרוק נידערטרעכטיג.

אַדוו. פעניגשטיין נעמט אָן דעם פּאָר[illegible] פון פּאָרזיצער.

אַדוו. מאַרגאַליס טרעט אַרויס געגען רופען [illegible] גלח טשעטשאַק אַלס עקספּערט. ער זאָגט: [illegible] **אַדוו. קאָוואַלסקי ווילט זיך שטאַרק [illegible] אין געריכט אַרויסרופען אַ רעליגיעז[illegible] דיספּוט.** איך נעם אָבער אָן די נעטטיגע ד[illegible] ראַציע פון פּאָרזיצער, וועלכער האָט געזאָגט, אַז [illegible] קומט נישט פאַר קיין פּראָצעס צווישען פּאָ[illegible] און יודען, און דעריבער קען אַזאַ דיספּוט נישט [illegible] פיהרט ווערען, אויב אָבער דאָס געריכט וועט [illegible] האַנדלען די פראַגע פון אַרויסרופען דעם עקספּ[illegible] לאָז איך איבער דאָס רעכט אַריינצומאָטען [illegible] שלאָג וועגען אַרויסרופען אַ גאַנצע רייהע [illegible] עקספּערטען.

דער ענדעקישער אַדוואָקאַט פון קראָקאָ פּאַ[illegible] כקי שטיצט אונטער דעם פאָרשלאָג פון קאָוואַלסקי.

דאָס געריכט נעהמט אַוועק אויף אַ בעראַ[illegible] וועלכע דויערט אַ לאַנגע ציים און ביי אַ [illegible] שפּאַנונג ערקלערט דער פּאָרזיצער, אַז **דאָס [illegible] ריכט האָט אָפּגעוואָרפען די פאָדע[illegible] פון אַרויסרופען דעם גלח טשעטשאַק אַלס עקספּערט.** דאָס געריכט האָט אויך בעריקזיכטיגט דעם בעניטעט פאָרשלאָג אַדורכפיהרען אַ לאָקאַלע וויזיע אין פּשיטיק.

די יודיש־פּערטיידיגער פערלאַנגען דאַן [illegible] לאָזען צו די געריכטס - אַקטען אַ גאַנצע רייה[illegible] דאָקומענטען. דאָס געריכט וואַרפט אָפּ די דאָז[illegible] דערונג.

דערמיט זענען די געריכטס - פעה[illegible] אויספאַנצען פערענדיגט געוואָרען.

חוצפּה׳דיגע פאָדערונג פון קאָוואַלסקי׳ן

קאָוואַלסקי שטעלט זיך דאַן אויף און טראָגט אַריין אַ פאָרשלאָג אַרויסצורופען אַלס עקספּערט צום פּראָצעס דעם גלח טשעטשאַק. ער בעגריגדעט זיין פאָרשלאָג דערמיט, וואָס די ערקלערונגען פון די יודישע עדות האָבען איינגאַנצען צוקלאַפּט זיין ציוויל־מאַהנונג. די ציוויל־מאַהנונג האָט זיך גע־שטיצט דערויף, וואָס פעלדבערג איז בעפאַלען זיינע קריסטליכע קליענטען, לויט די ערקלערונגען פון די יודישע עדות קומט אויס, אַז ס׳איז גאָר געווען פער־קעהרט, **מיינע קליענטען האָבען גאָר גע־שלאָגען פעלדבערג׳ן.** דעריבער וויל איך בעווייזען, זאָגט ווייטער קאָוואַלסקי, אַז די יודישע עדות האָבען געזאָגט ליגען, ווייל דער תלמוד און דער שולחן־ערוך ערלויבט זיך צו זאָגען ליגען פאַר אַ פרעמד געריכט און זיי מוזען נאָר זאָגען אמת בעת אַ דין־תורה פאַר רבנים. דעריבער דאַרף אַרויסגערו־פען ווערען **אַלס עדות דער בעקאַנטער תּלמוד-קענער און געלערנטער דער גלח טשעטשאַק** אַלס סימן, אַז דער גלח טשעטשאַק איז אַ גרויסער קענער פון תלמוד, גיט קאָוואַלסקי אָן דעם אומשטאַנד, אַז ער איז אַרויסגערופען גע־וואָרען אַלס עקספּערט אין דער סים־קאָמיסיע ווען ס׳איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען דער שחיטה.

דער פּראָקוראָר טרעט אַרויס געגען דער דאָזי־גער פאָדערונג. דער פּראָקוראָר זאָגט: **דאָס קריסטענטום האָט איבערגענומען די עשרת הדברות פון די יודען.** די 10 געבאָטען געפינען זיך אין דער תורה. דאָס אַכטע געבאָט פער־ווערט די יודען צו שווערען פאַלש. די יודישע עדות האָבען דאָס געשוואוירען אויף דער תורה און זיי זענען גלויבענספולדיג, איך זאָג זיך קאַטעגאָריש פון דעם, צוליב וועלכע דאָס פערפּרעכען פאַרגעקומען. מאַרגען פריימאָג וועט רעדען דער פּראָקוראָר, די רעדעס פון די אַדוואָקאַטען וועלען זיך אָנהויבען שבת.

שווערער אורטייל אויף 4 יודען איז ראַדאָם
אָפּקלאַנגען פון דער יודישער פּראָטעסט-דעמאָנסטראַציע פון 17 מערץ

ראַדאָם, 17 (טעלעפאָניש)

היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען 4 יודען: אברהם גאָלדבערג, אולריך, גרשון זאַלוצקי און קאַרפּענקאָפּ, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָ־רען, אַז דעם 17 מערץ, בעת דער יודישער פּראָטעסט־דעמאָנסטראַציע געגען דער שחיטה־גזירה און די אַנטי־יודישע עקסצעסען, האָבען זיך אַקעגענגע־שטעלט אַ פּאָליציאַנט.

דער ריכטער - קאָמפּלעט איז געווען דערזעלבער וואָס האָט געפיהרט דעם פּראָצעס אין אַדזשיוואָל פערטיידיגט האָבען אַדוו. עהרליך פון וואַרשע (פיהרער פון „בונד") און אַדוו. לינדעמאַן, וועלכער ... איצט אַרויס אַלס פערטיידיגער פון די ענ־דעקישע אָנגעקלאָגטע אין פּשיטיק - פּראָצעס.

דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועלכען אולריך איז פערמשפּט געוואָרען אויף 2 יאָהר טורמע, אברהם גאָלדבערג אויף 18 חדשים, קאַרפּענקאָפּ אויף 18 חדשים טורמע. פאַר אַלע דריי איז אָנגעווענדעט געוואָרען אונטערזוכונגס אַרעסט. גרשון זאַלוצקי איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר טורמע און אָפּלעטען דאָס אויספיהר־שטראָף אויף 3 יאָהר ציים.

אין די מאָנאַטליכע מאָטיוון האָט דאָס געריכט אָנגעוויזען, אַז ס׳איז נישט גענומען געוואָרען אַכט די סיבה, צוליב וועלכע דאָס פערברעכען פאָרגעקומען. די שטראָף איז אַ שווערע צוליב וואָס דאָס פערברעכען איז פאָרגעקומען נאָך די טיקער געשעהענישען און אין ראַדאָם אַלס גע שטאָט וואָלט יעדע פּראָוואָקאַציע געקענט אַרויסרופען נייע געשעהענישען.

אָפּגעוואָרפען די פאָרשלאַגען פון דער פערטיידיגונג אינ׳ם קראָקאָווער פּראָצעס

קראָקאָ, 17 (טעלעפאָניש)

היינט אינם צווייטען טאָג פונם פּראָצעס געגען די בעשולדיגטע אין די געשעהענישען פונם 23 מערץ ה. י. האָט דער פּאָרזיצער אַדורכגעלייענט אַ בעשלוס וואָס וואַרפט אָפּ דעם פאָרשלאָג פון די פערטיידיגער צו איבערווייזען דעם גאַנצען ענין צו אַ געריכט פון געשוואוירענע, מחמת די פערברעכענס, וואָס ווערען פאָרגעוואָרפען אינם בעשולדיגונגסאַקט בעלאַנגען נישט צו דער קאָמפּעטענץ פון געשוואוירענע.

דער פאָרשלאָג פונם אַדוואָקאַט, ד״ר בהאָם, אַז דער פּראָצעס זאָל אײנגעשטעלט ווערען אויף בעד־זונדערע פּראָצעסען איז אויך אָפּגעוואָרפען גע־וואָרען.

נאָכ׳ן אָפּוואַרפען דעם פאָרשלאָג פון דער פערטיידיגער צו אַרויסרופען אַלס עקספּערטען די פיהרער ניעדזיאַלקאָווסקי און קוואַפּינסקי - דאָס געריכט צוגעטרעטען צום פערהער פון שולדיגטע.

די איבער 10 היינט פערהערטע בעשולדיגטע האָבען אַ חוץ איינעם, אַנדזשעי זאַיאָנץ, נישט געווען אין די זיי פאָרגעוואָרפענע חמאים.

3 אַ זייגער האָט דער טריבונאַל אָפּגעלייגט די פערהאַנדלונגען ביז מאָרגען.

פונ׳ם קאַטאָוויצער פּראָצעס

קאַטאָוויץ, 17 (טעלעפאָניש)

היינט האָט אָנגעהויבען דער פּראָצעס פון דער [illegible]טישער אָרגאַניזאַציע געפירט דער פּראָקוראָר די אַדוואָקאַטען.

דער אורטייל וועט אַרויסגעטראָגען שבת דעם 20 ד. ח. 12 בייטאָג

„אָרדנונג מוז צוריקגעשטעלט ווערען מיט אַ פעסטער האַנד"

לאָנדאָן (יט״א) בעהאַנדלענדיג די לאַגע אין א״י, שרייבט דער „סאָנדיי אָבסערווער" צ״ו. אַ״י:

כל־זמן גרויס־בריטאַניען האַלט דעם מאַנדאַט איבער א״י — און דערווייל איז נישטאָ קיין כוונה צו רעזיגנירען פון איהם — מוז ער ווי געהעריג אַ״י געפיהרט ווערען. איידער עס זאָל קענען זיין אַ וועלכער־עס־איז שלום אָדער פאַרטשידיט פאַר יודען אָדער אַראַבער מוז קודם־כל מיט אַ פעסטער האַנד צוריקגעשטעלט ווערען אָרדנונג און די רע־דעל־פיהרער מוזען בעשטראָפט ווערען.

„סאָנדיי עקספּרעס" דריקט אויס די איבערצייגונג אַז „היטלער האָט מיטגעהאָלפען, דאָס מיר זאָלען האָבען די צרה". פון דער אַנדערער זייט גלויבט אָבער די בריטישע עפענטליכע מיינונג, אַז „די יודען וועלען שטעלען אַ גרויסע גרענייץ פאַר זייער אַריינדרינגונג אין א״י", כדי „ציון זאָל נישט געבויט ווערען אויפ׳ן חורבן פון די היימען פון אַנ־דערע מענשען". די צייטונג פיהרט אויס:

מר. אָרמסבי־גאָר בעגעהט אַ טעות, ווען ער זאָגט זיך אָב צו פערהאַנדלען מיט די אַראַבער. כל־ זמי די אומרוהען דויערען. די אומרוהען זענען די אַרבייט פון אַ הייפעל מענשען, זיי טאָרען נישט זיין אין וועג פאַר אַ געהעכטער קאָנצעסיע לטובת דער אַראַבישער בעפעלקערונג אַלס גאַנצעס.

נאָהענטסטע רעגירונגס-אַרבייטען אין פראַנקרייך

פּאַריז, 17 (ספּ. טעל.)

דער סענאַט האָט אָפּגעלייגט ביז מאָרגען די דיסקוסיע אַרום דעם געגען־פּראָיעקט וועגען קאָלעקטיווע אָפּמאַכען.

אינ׳ם קאַבינעט־ראַט און מיניסטאָרען־ראַט ווע־לען מאָרגען קודם כל אַרומגערעדט ווערען די צו־גרייטונגען צו דער צווייטער סעריע געזעץ־פּראָ־יעקטען, וואָס די רעגירונג האָט בדעה אַריינצוטראָגען אין פּאַרלאַמענט.

בעזונדערס ווערען אַרומגערעדט [illegible] רעפאָרם פּראָיעקטען פונ׳ם סטאַטוס פון דער צוויישע באַנק און וועגען נאַציאָנאַלי[illegible] אינדוסטריע, וואָס אַרבייט פאַר דער נאַצי[illegible] שוץ.

דער
„נייער פאָלקסבלאַט"
איז טעגליך פריהמאָרגעס צו בעקומען
אין טעאַפּילאָוו
לודזאָווא 17. סאָלטיס שוואַנדע,
ביי קרישטאַל.

שלאָגן יידן און פערניכטן ייד. פערמעגן איז נישט קיין אנטיסעמיטיזם / אַזוי קומט אויס לויט דעם לינק־סאַנאַציאָנאַרישן „קוריער פּאָראַנני‟

אין נעכטיגן „קוריער פּאָראַנני‟ איז פּער־ עפנטליכט אַ קאָרעספּאָנדענץ פון ראַדאָמער פּראַ ס, וואָס וואַרפט אַ כאַראַקטעריסטיש ליכט, ווי מען שאַצט אָפּ די געשעענישן אין פּשיטיק דעם לאַגער וואָס שאָקלט זיך געוויינלעך ק אָפּ פון אַנטיסעמיטיזם. דער אויטאָר פון קאָרעספּאָנדענץ שטעלט פאַר די פּשיטיקער עשעענישן — וואַהרשיינלעך שוין אונטער דעם פלוס פון דער שוין בערימט־געוואָרענער ער־ הונג פון פּרעמיער סקלאַדקאָווסקי און זיין פּאָזיע וועגן די יידן — ווי אַ רעזולטאַט פון נויט, וואָס הערשט אין דאָרף, „דאָס איז נישט אַנטיסעמיטיזם — נאָר מאַנגל פון מיטלען לעבן‟, אַזאַ קעפּל האָט געגעבן דער ספּע־ ער שליח פון „קוריער פּאָראַנני‟ איבער זיין כט פון ראַדאָמער פּראָצעס. מיט איין וואָרט טיק איז נישט קיין רעזולטאַט פון דער ענדעקי־ אַגיטאַציע און העצע וואָס איז געפירט גע־ ען נאָך אַ צייט לאַנג פאַר די געשעענישן, פּשוט אַ „עקאָנאָמישער קאַמף‟.

קודם כל דערציילט דער אויטאָר, אַז נאָך פּערגאַנגענעם זומער האָט ער זיך אין אַ באַהן־ אָן צוזאַמענגעטראָפן מיט אַ קאָלעגע אַ זשור־ יסט, וועלכער האָט געפאָרשט די שטימונגען ישן די פּויערן אין די דערפער. ער האָט ם דערציילט, אַז די יונגע ענדעקעס פירן אַ ספּיראַטיווע אַרבייט. די אַגיטאַטאָרן געהען פון ף צו דאָרף, אָרגאַניזירן פערזאַמלונגען מיט ראַטעך און געשפּרעכן וועגן אויפן פון אַר־ ירן אַנטיסעמיטישע אַקציעס. לויט זיין מיינונג מען געדאַרפט ערוואַרטן אַ גאַנצע כוואַליע צעסן אין משך פון די נאָהענטסטע הערבסט ווינטער חדשים.

„די פּאַראַוויסזעהונגען האָבן זיך כלומרשט סטיגט — שרייבט דער מיטאַרבייטער פון קור־ פּאָראַנני‟ אין לויפן יאָהר האָבן מיר גע־ 12 גרויסע פּראָצעסן וועגן אַנטי יודישע עסן, אַ חוץ אָהן אַ שיער קליינע‟.

אָבער דאָך האַלט נישט דער אויטאָר, אַז „דאָס ישע דאָרף איז אָהן שום וואַקלענישן געגאַנגען דער ווענדקע פון די אויסגעבלאָקטע לאָזונ־ וועגן אַנטיסעמיטיזם וואָס זענען געוואָרפן גע־ ען דורך די ענדעקעס‟. לויט זיין מיינונג דעם בעסטן ענטפער אויף דעם די פּראָצעסן ן די געשעענישן.

ער געהט דאַן איבער צו רעדן וועגן דער ילטער בעשולדיגונגס באַנק אויפן ראַדאָמער צעס און שילדערט די קריסטליכע אָנגעקלאָגטע נישט ווי אומשולדיגע קרבנות.

„איך קוק אויף די שטשאַלקאָווסקיס, פּיטלעיר־ ס, גאַספּאַראַנטשיקס, וואָלאַזלאַ׳ס, סטעפּאַניעס. ויצען אין דריי לאַנגע רייהען הינטער די נטער פון געריכטס זאַל. זיי זיצן רוהיג אָהן מינדעסטן איי דרוק, צוהערענדיג זיך צו די ולדיגונגס ווערטער, וואָס פאַלן פון מויל די יודישע עדות. דערנאָך אויף דעם בע־ ל פון פאָרזיצנדן שטעלן זיי זיך אויף ויערע ערטער און וואַרטן. פאַר זיי דעפּילירט, לסענדיג זיך אויף אַ געוויסער דיסטאַנץ, אַזוי ער וואָלט צוגעטרויט דעם ערנסט און זיכערקייט געריכט, דער עדות, וואָס דאַרף צווישן זיי קענען די אַנטיילנעהמער פון די בלוטיגע גע־ עענישן. די דאָזיגע פּויערן אַרויסגעריסן ויערע הייזער, אַנגעטון אין אויסגעריבענע קס און אין אויסגעטשעפּעטע היזן זענען ג, רעזיגנירט. אַזוי־פיל זענען זיי שוין אין

זייער לעבן אַדורכגעגאַנגען, זיי האָבן זיך שוין אַזוי צוגעוואוינט צו זייער שלעכטן גורל, אַז היינט נעהמען זיי זיך שוין מיט גאָרנישט איבער.

גאַנץ אַנדערש זעהט אויס די יודישע בע־ שולדיגונגס באַנק. די דאָזיגע מענשן וועלן קעמ־ פן ביז צו דער לעצטער מעגליכקייט בכדי אַרויסצו־ ווייזן זייער אומשולד. זיי הערן זיך צו צו די ווערטער פון די עדות, אַלע מינוט רעדן זיי עפּעס שטילערהייט מיט זייערע פאַרטיידיגער, און אויב עפּעס אַ ערקלערונג פון אַ עדות פאַלט אויס פאַר זיי צושמעטערנד, ווערן זיי אויפגערעגט, אַג־ רעסיוו. אַפשר נאָר יאַנקעל האַבערבערג, דערזעל־ בער, וואָס האָט זיך בעריהמט געמאַכט מיט זיין „פּעראַיין פון אַלטן אַברהם‟, בלייבט רוהיג. דער בלאָנדער, מיט אַ קרענקליך פּנים לעסקאַ אויף וועל־ כען עס לאַסטעט די בעשולדיגונג אין דערהרגענען וויעשניאַקען, ווייזט אַרויס די גרעסטע נערוועזיטעט‟

און ווייטער וועגן די קריסטליכע עדות:

„קיינער פון די בעשולדיגטע און פון די עדות־ פּאַלאַקען ציהט זיך נישט צוריק פאַר די שווערסטע בעשולדיגונגען אויפן אַדרעס פון די יידן. אויסדרי־ לענדיג אויפן יסוד פון זייערע ווערטער האָבן די יודען אין פּשיטיק געמאַכט אַ אמתן פּאָגראָם, שלאָגנדיג מיט שטעקענס, דרעגער, וואַרפנדיג שטיינער. זיי האָבן אַטאַקירט מיט אַ פּויער, מיט עפּעס אַ וואונדערבאַרען קריגס אייפער. יעדן עס איז נישט גענוג געווען קיין שטעקן און שטיי־ נער, האָבן אַ בליי געטון רעוואָליווערן. אין דעם מאָמענט טרעטן אָפּ די מאָלערישע בעשרייבונגען פון דער יודישער גרויזאַמקייטן די פאַקטן. קיי־ נער קען דאָך נישט אַפּלייקענע אַז מען האָט גע־ שאָסן. עס האָבן געשאָסן די ברידער קירשענ־ צווייג צום המון, וואָס איז אין פּאַניק אַנטלאָפן, פּערוואונדענדיג שיער דריי פּויערן, און דערנאָך האָט זיך פון פענסטער פון ערשטע שטאָק בעוויזן עפּעס אַ האַנד וואָס האָט געהאַלטן אַ רעוואָלווער. עס זענען געפאַלן שאָסן. אויפן ברוק איז גע־ בליבן ליגען וויעשניאַק‟.

און ווי בכדי צו בעווייזן, אַז די ערקלערונג פון עדות וועגן יודישן „פּאָגראָם‟ אויף די פּויערן איז נישט עפּעס אַ פאַנטאַזיע שרייבט ער ווייטער:

„ווען מען רעדט מיט מענשן וועגן פּשיטיקער פּראָצעס וויל קיינער נישט גלויבן, אַז די יודען האָבן אויך געשלאָגן די פּויערן, אַז אַרויסגע־ הענדיג פון צושטאַנד פון זייער טראַדיציאָנעלע שרעקעוודיגקייט און מורא — האָבן זיי געציטערט געגן דעם המון פּויערן, בענוצענדיג זיך מיט דרעג גער און שטיינער זיך צוריקצוציהען פון צעטער פון שטאָט ביז איבער דער בריק. איבעריגענס צו וואָס זיך שפּילן אין אויספאָרשונגען וועגן די שטימונגען. וואָס הערשן צווישן דער יודי־ שער בעפעלקערונג אין פּשיטיק, זאָגט עדות אַמ־ בעסטן דאָס וואָרט וואָס איז געפאַלן בעת מיין געשפּרעך מיט איינעם פּשיטיקער אייזנוואַרגער‟.

און דער אויטאָר דערצעהלט, אַז דעם 9. יוני איז ער געווען אין פּשיטיק און האָט דאָרט געהערט מיט עטליכע יודישע סוחרים און האַנדווערקער. איינער האָט איהם געפרעגט זיין מיינונג וועגן מינסק מאַז. ער האָט איבערגעגעבן זיין אייגענע דרוקן און אָבסערוואַציעס און אַלס ענטפער אויף זיינע ווערטער איז פון המון געקומען דער „זאָך‟.

„נאַ, מיר וואָלטן יענע דאָרט אין מינסק אויס־ געלערנט. אַז יודען וועלן זיך נישט לאָזן שלאָ־ גען‟. געזאָגט האָט דאָס אַ יונגער בחור מיט׳ן צייכן פון „מכבי‟ אין דער קלאַפּע.

„איך ציטיר דעם דאָזיגען זאַץ — שרייבט דער זשורנאַליסט — בכדי צו בעווייזן וואָס פאַר אַ גרויסע ענדערונג עס איז פאָרגעקומען אין דער פּסיכיק, פון דער יודישער יוגענד. די דאָזיגע מענשן וועלן זיך נישט ערלויבן מען זאָל זיי שטראָפלאָז שלאָגען — דער ספּאָרט האָט געענדערט זייער פּסי־ כיק. שרעקעוודיגקייט, פחדנותדיגקייט — אויב עס האַנדעלט זיך וועגן יונגע דור — געהערט שוין צו דער פערגאַנגענהייט, און געדענקענדיג דאָס אַלץ, זענען מיר גענייגט צו גלויבן די ערקלערונ־ גען פון די עדות, אַז די יודען האָבן געשלאָגן פּינקט אַזוי איבערצייגענד און ווירקזאַם, ווי די פּויערן‟.

דאַן וואונדערט זיך נאָך דער קאָרעספּאָנדענט פון וואַנען יודען האָבן געהאַט אַזוי־פיל רעוואָל־ ווערן אויף אַ קליין שטעטעל פון 3000 איינוואוי־ נער: די עדות שטעלן פעסט, אַז זיי האָבן גע־ זעהן ביי די יודען אַ סך רעוואָלווערן, און דאָס אַלץ לעגאַל מיט ערלויבענישן, שטעמפּלען, צי האָט מען אָבער די דאָזיגע ערלויבענישן נישט געגעבן ביי: אַ צו ברייטער האַנט?‟

און דאַן קומט דער קאָרעספּאָנדענט צום סוף צום אויספיהר, אַז וואָס עס איז פאָרגעקומען אין פּשיטיק איז נישט קיין אַנטיסעמיטיזם, די אמתע סיבה זאָל גאָר זיין נאָר דער פאַקט, „וואָס די פּויערישע בעפעלקערונג האָט די אַזוי גערופענע פּוילישע פאַמיליעס ד. ה., וואָס בעשטעהען פון 7—8 פּערזאָן, וואָס פאַר אַ טראַגיזם אין דער דאָ־ זיגער בעצייכנונג. די דאָזיגע פאַמיליעס וועגע־ טירן אויף 6—9 מאָרג פון וועלכע איינע אָדער צוויי מאָרג איז נישט צו בענוצען, און זיי קענען זיי דערייבער נישט דערנעהרען פון דער לאַנדווירט־ שאַפט, און דעריבער ענטשטעהט אַלס שטאַרקער, אַלס פעסטער דער געדאַנק וועגן דער נויטווענ־ דיגקייט, צו פערנעהמען זיך מיט׳ן האַנדעל פון בהמות, פערד, האָבער שאַפן קליינע מילך־ שו־ סטער־ אָדער וועבערייקאָאָפּעראַטיוען.

צי קען מען אַלזאָ דעם דאָזיגען דראַנג פון די פּויערן צו די קליינע שטעטלעך, צו פערנעהמען קליינע האַנדעלס און אינדוסטריע פּלאַצובקעס אָנ־ רופן אַנטיסעמיטיזם? דער דאָזיגער דראַנג איז אַ כוואַליע. וואָס קיין שום כח וועט זי נישט אָפּ־ האַלטן. יודען מוזן פערשטעהן, אַז צווישן די פּויערישע מאַסען איז נישט פערהאַן קיין אַנטיסע־ מיטיזם און עס איז נאָר פערהאַן אַ מאַנגעל פון מיטלען צום לעבן. די פּויערן געהען אין די שטעט. ווייל זיי קענען נישט אויסהאַלטן די האָפנונגסלאָזע אַטמאָספערע פון נויט אויפן דאָרף, און די דאָזיגע פּויערן וועלן נישט אָפּטרעטן פאַר קיין שום שטערונג. אַ שטאַרקע וואַסער כוואַליע וועט דאָך אַריבערשפּרינגען אַפילו איבער אַ שטערונג פון אייזן און בעטאָן‟.

ווי מיר זעהען זענען מיר פון דער צעהן לאַנגער קאָרעספּאָנדענץ דאָך נישט קלוגער געוואָ־ רען. מיר ווייסן ווייטער נישט, וואָס פאַר אַ שייכות עס האָט דער פּויערישער דראַנג צום האַנדעל מיט פערניכטן און צוריבן יודיש האָב און גוטס, און מיט בעפאַלן, שלאָגן און מאָרדן אומשול־ דיגע מענשן, וואָס לעבן אין נישט קיין בעסערע בעדינגונגען ווי די פּויערן אין דאָרף? אויב דאָס איז נישט קיין אַנטיסעמיטיזם, דאַן איז עס מסתם אַ נייע אינטערפּרעטאַציע פון „עקאָנאָמישען קאַמף‟ און פּונקט אַזוי ווי דאָס וואָרט „באָיקאָט‟ האָט שוין בעקומען זיין געהעריגע אינטערפּרעטאַציע אין פון ראַ דאָמער פּראָצעס.

וועלכע אויפגאַבען זאָל האָבן דער יוד. וועלט־קאָנגרעס
פון דער וואַשינגטאָנער קאָנפערענץ פאַר׳ן קאָנגרעס

ניו־יאָרק (יט״א) אויף דער וואַשינגטאָנער קאָנפערענץ, וואָס האָט געצעהלט די פאָרשטעהער פון אַמעריקאַנער יודענטום אויפן יודישען וועלט־ קאָנגרעס און וועגן וועלכער יט״א האָט שוין מיט־ געטיילט טעלעגראַפיש, איז מיט אַ גרויסער רעדע אויפגעטרעטן פּראָפ. געאָרג בערנהאַרד, וועלכער האָט געוואָרנט די אַמעריקאַנער יודען אויסצומיי־ דען די פעהלערן, וועלכע עס איז בעגאַנגען דאָס דייטשע יודענטום. פּראָפ. בערנהאַרד האָט אָנגע־ גריפן די „יאַהודים‟ און ערקלערט, אַז עשירות אוי צדקה זענען נאָך נישט קיין קוואַליפיקאַציעס צו די פיהרערשאַפט פון יודישען פאָלק. פאַר׳ן יו־ דישען וועלט־קאָנגרעס האָט פּראָפ. בערנהאַרד פאָר־ געשלאָגן אַ דרייפאַכען אַרבייטס־פּלאַן: ערשטענס, די שאַפונג פון אַ סטאַבילער קערפּערשאַפט, וואָס זאָל רעפּרעזענטירן יודען אויף דער גאַנצער וועלט: צווייטענס, די שאַפונג פון אַ יורטשאַפט־ ליכען קאָמיטעט; דריטענס, די שאַפונג פון אַ יודישען קרעדיט־אינסטיטוט, וואָס זאָל העלפן יו־ דען אין אַלע לענדער.

די וואַשינגטאָנער קאָנפערענץ איז געשלאָסן געוואָרן מיט אַ באַנקעט לכבוד ד״ר סטיפן וויז, וועלכער איז אָבגעפאָהרען קיין אייראָפּע.

—*✻*—

71־יעהריגער ייד פער׳משפט צו תפיסה
פאַר בעשעפטיגען אַנ׳אַריש דינסט־מיידעל

בערלין (יט״א) דאָס געריכט אין האַם האָט פערמשפט: אַ דאַרציגען 71־יעהריגען יודישען סוחר צו 6 וואָכען תפיסה און 100 מאַרק געלד־שטראָף פאַר בעשעפטיגען אַנ׳אַריש דינסטמיידעל, יונגער פון 45 יאָהר, טראָץ די בעשטימונגען פון די נירענ־ בערגער געזעצען.

אַ געוויסער עדוואַרד רעסנער, אַ משומד, איז אין לאַנדאַו פערמשפט געוואָרען צו אַ יאָהר תפיסה פאַר בעגעהען „ראַסען־שאַנדע‟.

מלאד

דאַן־דאָמינגאַ
ראָמאַן

נאָכדרוק אין אַ טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

איז קיין אַנדער בריחה נישט געווען, נאָר אַזוי לעבן, אָפּגעזונדערט פון מענשן און הערווייר טע פון טאָהעטע און אייגענע. ביז איצט ם דאָזיגע נישט געפיהלט, ווי דאָס דאָזיגע איינ־ קייט וויקעלט זיך אַרום זיין האַלז, אַז דער ער ליגט זיך אונטער די אויגן. ביז איצט ט איהם געצויגן צום קאַמף, צו מעשים און טמואונגען. איצט — האָט זיך איינגעגעסטיגט איהם אַ פערלאַנג צו רוה, צו אַרבייט און גע־ ליכקייט.

דער ליטוואַק איז אָפט אַרויפגעקומען צו האַר ת. כוואַנאַס אויגען האָבן זיך אַזוי ווייך אַרומ־ ליגט ביי זיין האַרץ מיט געפיהל און באַגעהר. ס אויסגעמאַטערטע לייב פון חיים מיידעל האָט ומען וועלקען אונטער דער מרוקאַנער מאַטער־ ן פון דער נשמה איהרער; עס האָבן זיך גער־ געגען טעג, וואָכען און חדשים. גלייך ווי מיט בלוי לטען טעווען אָנגעגאָסן דאָגיס פּים. ער האָט נישט געריהרט פון וואַרט, געזעסן און שווב נעבלאָזן פון זיך אומהיימליכקייט און שווער־ ט. דער ווילען זייער, וואָס האָט אַזוי געפּרעגט געבראַזמט, איז פערפאַפט און געקליימערט וואָרען, איינגעקליעפט אין מאַרך און ער קאָן זיך ט ריהרען אין אָפּרייסען.

כוואַנאַ האָט געטראַכט, אַז אַזוי קאָן דאָך נישט ן, אַז מען דאַרף חתונה האָבן אויף אַנ׳אמת, איז נישט גענוג רייך, צו קאָנען לעבן מיט ם, ווי אַ געליבטע פאַר אָהן חופה־וקידושין, דער האָט דער פּחד אַרומגעדרייט זיך אין איהר איינ־

געוויד, ווי אַ מויז אין אַ ליידיגען צימער. איהרע קראַנקע לונגען האָט זי תמיד בעגאָסן מיט אַל־ קאָהאָל, מיט רויש, מיט זאָרגלאָזיגקייט און הפקרות איצט זיינט דאָס שטאַטליכע, רוהיגע לעבן האָט זי אַריינגענומען אין זיך, הווקא איצט, ווען זי היט זיך אָפּ און זאָרגט וועגען איהר געזונד, בעווייזען זיך בלוטפלעקען, אויפן טיכעל, אין וועלכען זי שפּייט אַריין.

דער ליטוואַק פּלעגט איהר מרייסטען און לער־ נען יודיש... פּלעגט איהר אויסלערנען: יודישע ליד־ לעך, וואָס מען זינגט אין דער ליטע, און זי פּלעגט נאָכזינגען. דאָס דאָזיגע געזאַנג האָט אַרויסגערופען ביי דאָניען אַ צופּראַלמען שמייכעל, נישט הערפּאַר, וואָס זי זינגט, אַחשר רעדט געציילטע ווערטער אויף יודיש, נאָר דערפאַר, וואָס זי רעדט מיט דער אויי־ געגנער „אויסשפּראַך‟ ווי ער, ווי אַ ליטוואַק. פּער־ בייטענדיג די „שין‟ אויף אַ „סאַמעך‟ און אַ „סאַמעך‟ אויף אַ „שין‟....

אינמאָל, ווי דער שטיינער איז געווען, איז דער ליטוואַק געקומען מיט אַ נייעם פּלאַן.

אַזוי ווי די „יק״אַ‟ האָט איצט אָנגעהויבען אַנ׳אַקציע צו קאָלאָניזירען אימיגראַנטען און איינ־ געזעסענע יודען אויף „אייגענע ערד‟, לכן זאָל ער דן, שלאָגן מיט אַלעמען איבער די קעפּ (צום סוף פון וואָרט, וואָס האָט געזאָלט זיין „כפּרות‟, האָט ער זיך צוריקגעכאַפּט) און גיין פערשרייבען זיך פאַר אַנ׳ערד־אַרבייטער.

ער איז מיט איהם געגאַנגען צום „פאָרשטע־ הער‟ און אויף דער פּראַגע, צי איז ער פערהייראַט, איז האָטיע רויק געוואָרען, און דער ליטוואַק, וואָס האָט נישט געקענט גיין מיט „הינטער־וועגלעך‟, האָט דערציילט דעם „גאַנצען אמת‟ און צוגעגעבן, אַז אויב מען נעהמט נאָר אין „חתונה־געהאַטע‟, וועלען זיי גיין אין די טריבונאַלען און אַרויסנעה־ מען אַ ביסעל....

דער פאָרשטעהער האָט נישט דירעקט אָפּגע־ זאָגט, נאָר געהייסען קומען און קומען, ביז איינ־ מאָל האָט ער געענטפערט, אַז ער מוז אָוועקשרייבען וועגען דעם קיין פּאַריז, צו דער פערוואַלטונג פון דער „יק״אַ‟... האָט דער ליטוואַק געזעהען, אַז דאָס איז אַ פּוילער תירוץ, האָט ער געהייסען, דאָ־ ניע זאָל מיט איהם אויך שלאָגען איבערן קאָפּ....

דעמאָלט ערשט האָט דער ליטוואַק קלאָר גע־ מאַכט די לאַגע, אַז אייגענטליך „זענען מיר אַ פּאַסקודנע פאָלק‟ און „מיר אַליין פערשליסען זיך אין אַ געטאָ‟. נישט מיר גייען אַרויס און נישט מען לאָזט צו אונז אַריין, און אַז די איטאַליענער האָבן גאָרנישט קיין מורא פאַר דעם אונטערגאַנג פון זייער ראַסע, אויב זיי זענען זיך משדך מיט די דייטשען, און אַז אויב די רוסען מישען זיך אויס מיט די פּאַרטוגיזער, וועלען אויך די ביידע פעל־ קער נישט פערמינערט ווערען, נאָר מיר ציטערען פאַר דער איינציגער יודישער הויט, פאַר דעם אתה בחרתנו!‟...

דאָניע האָט אַפילו ווינציג וואָס פערשטאַנען זיינע „הויכע רייד‟, אָבער נעפיהלט האָט ער, אַז איבער איהר, דער „טיכפּע‟, האָט ער זיך אַזוי אָר ריינגעפּלאָנטערט, פּונוואַנען עס איז שווער אַ פוס אַרויסצושלעפּען...

פאַר איהם זענען אָנגעשוואומען די טעג פון זיינע יונגע יאָהרען, נאָך אידער ער איז אַהער געקומען אין דער „מדינה‟ אַריין. האָט פּלוצלונג אין דעם שאָטען פון די פּאַלמעס אויפגעריסען דאָס טרויעריגע, מידע פּנים פון זיין מאַמען. אַזוי פיל יאָהרען ווי ער האָט פון איהר נישט געטראַכט, נישט געדענקט אַפילו, אַז אַזאַ איז דאָ אויף דער וועלט, און האָט ער זיך יאָ עפּעס דערמאָהנט, איז עס געווען; ווי אַנ׳אָפּשיין פון אַ ווייטען חלום, ווי אַ געדעכעניש פון אַנ׳אַנדער גלגול; איצט איז דאָס שטעטעל זייטס, זיין מאַמעס געסעל אויפגעהעלט געוואָרען מיט דער גאַנצער קלאָרקייט פון אַמאָל. עס זענען ווי אויפגעשטאַנען אין זיינע חושים, ווי צו תחית־המתים, אַלע פערגעסענע און אָפּגעטאָנע: דער רב, דער גלעזער אפרים, אסתר קניפּעלס. איהם האָט זיך טעדאַכט, אַז אויסגעפּרענטע יאָהרצייטער ליכט רוקען זיך קאַפּויער פון די זאַמד־בלעכלעך און וואַקסען צוריק אַרויס און צוזאַמען מיט דעם וואַקסט ער צוריק, ווערט ער יונג און להכעיס׳דיג.. דעם חזיר־קיילערס שמאַלציגע ברייטקייט פערטריפט איהם מיט פעטן פּנים אין די קליינע אויגעלעך...

כוואַנאַ, וואָס האָט געלויערט מיט איהר בליק אויף זיין פּנים און געלעזען זיינע טעראַכטען, ווי עס לעזט עפּעס אַ גרויסער געלערנטער די געהיימע שריפט פון די היראָגליפען, דאָס בעמערקט, ווי זיינע אויגען צעשפּילען זיך און אַ ברייטער שמייכל צעלויפט זיך אויף זיין פּנים — האָט זי שוין נישט געקענט זיך אויסבעהאַלטען, איז צו צו איהם, איהם בעדעקט מיט אַ שיכט פון קושען אָהן אַ פאַר וואָס און אָהן אַ פאַר ווען און זיך צוריקגעלאָזט צו איהר אַרבייט אָהן אַ וואָרט. ער אָבער האָט זי צו־ ריקגעכאַפּט ביי די פינגער און צוגעצויגען צו זיך:

— דו ווייסט כוואַנאַ, אַז איך האָב אַ מאַמען?

— וואָס? ווי גרויסאַרטיג! — האָט זי אַרויס־ געזונגען מעהר מיט די צעפלאַמטע אויגען, ווי מיט דעם מויל.

און דאָניע האָט צוגעליינט:

שוין לאַנג זי נישט געזעהן און פון איהר נישט געהערט.

— ס׳איז ווייט, דאָמינגאָ?

— דאָרטען!

ער האָט אַ מאַך געטון מיט דער האַנט און אָנ־ געוויזען מיט׳ן פינגער צו דער זייט פון ים. זי האָט פערשטאַנען, כאָטש נישט געווי געוואוסט, וואָס דאָס איז.

(פאָרטזעצונג קומט)

די העלדישע האַלטונג פון די יודען

אין די געפערליכסטע טעג פון די אומרוהען אין א"י

(אַ בריף פון תל-אביב)

פון י. שפּיגעלמאַן

— — — ראובן קלאַפּהאָלץ, אַ ישיבה-יוד פון אַלטען ירושלים, האָט נישט געוואָלט פערלאָזען די אַלטע הייליגע שטאָט, ווען זיין פאַמיליע האָט שוין געפּיהלט, אַז דער מערדער שאַרפט שוין דעם מעסער. ער איז געבליבן געטריי דער הייליגקייט פון ירושלים, און אויף מאָרגען האָט מען איהם געפונען אין אַ גוסס'ן צושטאַנד אַ דערשאָסענעם. אַן'אַראַבישער יונגעלע פון דרייצעהן יאָהר האָט איבערגעגעבן די ידיעה דער פּאָליציי. די מערדער האָט דאָס יונגעלע נישט געזעהען, פערשטעהט זיך. איינזאַמער ראובן קלאַפּהאָלץ! די מערדער האָבען דיך דערטאַפּט ,ווען דו ביזט געווען אינגאַנצען אליין, אין איינער פון די פיל פערשטעקטע ווינקעלעך פון אַלטען ירושלים, און האָבען דיך דערשאָסען — אויך אין יאָהר 1929 איז פאַר אָט דעם איינגעשפּאַרטען ליבהאָבער פון ירושלים געשטאַנען דיזעלבע געפאַהר, און אויך דאַן איז ער נישט אוועק פון זיין געליבטער שטאָט. ירושלים האָט זיך איהרע פער'עקשנ'טע פערעהרער. זיי פערלאָזען זי נישט און בעצאָהלען מיט זייער לעבען פאַר זייער געטריישאַפט.

און קהת כהן ,דער 67 יאָהריגער בוי-מייסטער פון ירושלים, איז אויך געווען אַ קרבן פון זיין ליבע צו ירושלים. אַ באַנדע אַראַבישע מערדער די האָבען איהם דערשאָסען און זענען אַנטלאָפען אין די געדרעהטע געסלעך פון דער אַלטער שטאָט.

נו, און די לעצטע אונטערצינדונג אין משמר-העמק. צום וויפילטען מאָל האָבען זיי אונטערגעצונדען אָט דאָר וועלדעל אין די לעצטע 20 טעג? דעם פינפטען אָדער דעם זעקסטען מאָל. עס איז אַ גרויסער וואַלד וואָס האַלט 85טויזענד דונאַם (אַרום 210 אַקער) און צעהלט 250 טויזענד בוימער. די לעצטע שרפה איז געווען די גרעסטע.

בוימער וואַקסען דאָ נישט פון זיך אַליין. דאָ איז געווען אַ נאַקעטער באַרג, אַ וויסטער, זענען געקומען יודישע יונגעליייט און יונגע מיידלעך און האָבען איהם אויסגעפלאַנצט. וויפיל מיה און ליבע טראָגט מיט זיך יעדער איינציגער בוימעלע, ביז ער גיט דעם ערשטען שאָטען. און אין איין נאַכט קומען מערדער און צינדען איהם אונטער. וויפיל בוימער האָבען זיי הרוב געמאַכט? נישט ווייניג ,אַרום 6460 בוימער פערברענט, 411 — צובראָכען. אַלץ אין דעם איין וועלדעל פון משמר העמק.

אַזוי האָבען זיך געצויגען די איינצעלהייטען פון דער כראָניק, יענעם אָוונד, שוין דער פינף און צוואַנציגסטער טאָג זינט דעם ערשטען אויסברוך פון די געשעהענישען אין יפו. אַזוי געהען די טעג מיט בלוטיגער כראָניק און די נעכט מיט פלאַמען פון פעלדער און וועלדער.

און דער יודישער שאָפער פיהרט די מאַשין. ער ווייסט, אַז פון צייט צו צייט פליהט דורך אַ קויל ,שניידט דורך די לופט, צובריכט אַ שויב אין אויטאָמאָביל און פליהט איהם פערביי דער נאָז. ער טרייבט די מאַשין מיט דער גרעסטער שנעלקייט און פאָהרט ווייטער. אַ שטיין פליהט נאָך, אָבער ער שטעהט אויף זיין פּאָסטען. ער האַלט דעם „סטיר" אין דער האַנד און פאָהרט ווייטער.

זיי וועלען נישט אָפּשטעלען דעם דראַנג צום לעבען און צו פיהרען דאָס לעבען אין דער געהעריגער אָרדנונג. חרוב מאַכען קאָנען זיי, צייטוויליג אָנטון שאָדענס. אָבער מיר וועלען דאָס לאַנד אויסבויען און אויספלאַנצען ,דאָ וועט קיין מדבר נישט זיין, דאָ וועלען מיר לעבען, דאָ וועט געשאַפען ווערען אַנ'אָרדנונג, וואָס וועט געבען די מענשען אַ מעגליכקייט צו פיהרען אַ פרייען לעבען.

פון וואַנען נעמט זיך אָט דער אָפּטימיזם?

ער דריקט זיך אויס נישט אין ווערטער. קיינער רעדט דאָ נישט קיין הויכקלינגענדע ווערטער מיט אָפּטימיסטישע צוזאָגען. אָבער דער אָפּטימיזם קומט צום אויסדרוק אין גאַנצען לעבען, אין אַלעם וואָס מיר טוען איצט. קיינער איז דאָ נישט אויסען עמיצען אָפּצונאַרען, אָדער פערדרעהען די צייהן. די לאַגע איז ערנסט, זעהר ערנסט. אמת, דער מערדער זיצט אין בעהעלטעניש און וואַרט מיט דעם מעסער איבערצופאַלען. אָבער איינס איז איהם נישט געלונגען — צו פאַראַליזירען די אַרבייט אין לאַנד, אָפּצוהאַלטען דעם גאַנג פון יודישען לעבען, — דאָס נישט.

עס איז שווער, געווים פיל שווערער, מען מוז כסדר שטעהן אויף דער וואַך, מען איז אָבער מעהר אָנגעשטרענגט אין זיך. אַלע חושים זענען געווענדט צום עיקר, צום הויפּט-פּונקט. דעריבער איז קיין זאַך נישט אָפּגעשטעלט געוואָרען, קיין אונטערנעמונג האָט נישט אויפגעהערט. קיין „גומער" איז נישט געשטראָכען געוואָרען פון פּראָגראַם, אַזוי ווי עס איז בעשטימט געוואָרען נאָך פאַר די געשעהענישען.

די אַראַבישע פּרעסע פיהרט איהר העצע געגען אונז מיט ליגענס און איבערטרייבונגען. מיט וואָס קאָן זי שפּייזען דעם אַראַבישען המון, וואָס ליידט פון שטרייק? מיט ליגענס. דער ליגען הויבט זיך אָן מיט דער קלענסטער און ענדיגט זיך מיט דער גרעסטער ידיעה יעדען טאָג שרייבט די אַראַבישע פּרעסע וועגען דעם גרויסען רושם וואָס דער שטרייק האָט געמאַכט אויף דעם יודישען ישוב. די ערשטע טעג האָבען זיי געשריבען, אַז אין תל אביב שטאַרבט מען פשוט פאַר הונגער. פאַר אַנ'איי צאָהלט מען אַ שיליוג און עס איז נישט צו בעקומען. קיין גרינס איז נישט צו זעהן. אויב דער שטרייק וועט אָנהאַלטען, וועלען די יודען אויסגעהן פאַר הונגער.

אַזוי שרייבען צייטונגען, וואָס געהען אַרויס אין יפו פאַר לעזער, וואָס ווען זיי זאָלען זיך אַדעק שטעלען אויף העכערע געביידעס אין יפו, קאָנען זיי מיט די אייגענע אויגען זעהען, ווי גרויס ליגען איז, וואָס מען שרייבט וועגען תל-אביב. דאָס איז גאָרנישט.

יאָ, יאָ. ווען דער ישוב זאָל זיין אָפּה... פון אַראַבישען מאַרק, וואָלט טאַקע געווען ש... דער אַרבייטער קאָאָפּעראַטיוו „תנובה", וואָ... זאָרגט דעם ישוב מיט מילך, קעז, פּוטער, ... האָניג, אייער, א. א.ז. וו. האָט טאַקע געוו... אַז אין די טעג פון אומרוהען זאָלען שפּעקול... נישט אויסנוצען די לאַגע און שפּעקולירען פּרייזען אויף עסענוואַרג.

יעדען טאָג האָבען די צייטונגען געדרו... פּרייזען פון יעדען פּראָדוקט, און די פּרייזען געווען בעשטימט דורך „תנובה". און טאַמער אַ וועלכער עס איז פערקויפער געפרובט הויבען זען פאַר שפּייז פּראָדוקטען, איז דאָס באַלד גאַנגען צו דער עפענטליכקייט, און עס איז איבעריג אַנגענעבען געווען פאַר דעם פערקויפער, ער האָט טאַקע געוואָלט כאַפּען א פערדינסט שפּעקולאַציע.

די אַרגייטער- ווירטשאַפטען האָבען טאַ... וויזען, אַז זיי קאָנען אויסהאַלטען דעם ישוב. זענען פאַרהאַן שוועריגקייטען, אָבער גראַ... האָט זיך אַרויסגעוויזען וויפיל ענערגיע ע... בעהאַלטען אין אָט דעם קאָאָפּעראַטיוו... און אין די אַרבייטער-ווירטשאַפטען ,וואָס ל... איהם זייערע פּראָדוקטען. עס איז אַ קראַפ... אַפילו ווער עס האָט זי ביז איצט נישט ... אָפּגעשאַצט ,מוז זי איצט גאַנץ אַנדערש ...

צום יודישן האַנדווערקערטום אין פוילען

(אויפרוף)

וואַרשא (יט"א) די עקזעקוטיווע פון צענטראַל'ען יודישען האַנדווערקער-פערבאַנד אין פוילען האָט אַרויסגעגעבען פאָלגענדען אויפרוף צום יודישען האַנדווערקערטום.

דער פינפטער האַנדווערקער-קאָנגרעס איז אָב געהאַלטען געוואָרען אין זעהר אַנ'ערנסטער אַטמאָספערע. דאָס ערשטע מאָל זענען זיך צונויפגעקומען הונדערטער דעלעגאַטען פון גאַנצען לאַנד, וועלכע האָבען געהאַט די מעגליכקייט אַרויסצוזאָגען די מיינונגען און שטימונגען פון זייערע ברייטע וועהלער-קרייזען. דאָס איז געשעהען קודם-כל אַ דאַנק דעם, וואָס די אָרגאַניזאַטאָרען פון לעצטען קאָנגרעס האָבען איבערגעריסען מיט'ן אַלטען סיסטעם ,לויט וועלכען עס איז געווען ערלויבט צו בעשטימען אַלס דעלעגאַטען פון דער פּראָווינץ פערשידענע זייטיגע פּערזאָנען, וועלכע האָבען זיי גאָר ווהלער אינגאַנצען נישט געקענט. דאָס דאָזיגע סיסטעם האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס שעדליך פאַר דער האַנדווערקער-בעוועגונג און לסוף דערפיהרט צו אַ גרויסען כאַאָס ,וואָס איז געווען כלול אינגאַנצען צו צוברעכען די אָרגאַניזאַציע.

אויפ'ן קאָנגרעס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען פערשידענע פראַגען, וועלכע זענען נוגע די בלוטיגע אינטערעסען פון יודישען בעל-מלאכה. די קורצע צייט האָט דאָך נישט ערלויבט צו בעטראַכטען די אַלע פראַגען, וועלכע זענען געשטאַנען אויף דער טאָג-אָרדנונג. דער הויפּט - פערדינסט פון קאָנגרעס איז דער אויסוואַהל פון אַ נייער עקזעקוטיווע און צענטראַל - קאָמיטעט ,וועלכע וועלען דאַרפען דורכפיהרען אַ גרינדליכע סאַנאַציע פון פערבאַנד און רעאַליזירען די רעזאָלוציעס, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרען דורכ'ן קאָנגרעס.

די נייע-געוועהלטע לייטונג וועט פיהרען אַני-אידעאישע געזעלשאַפטליכע און ווירטשאַפטליכע אַרבייט ,און זיך בעמיהען אויסצוואָרצלען דעם ביז-איצטיגען אונגעזונדען קאַמף פון ריין-פּערזענליכען כאַראַקטער. וואָס האָט דעם יודישען בעל-מלאכה געבראַכט אַזוי פיל שאָדען.

דער צענטראַלער האַנדווערקער - פערבאַנד אַלס רעפּרעזענטאַנץ פון דער פּראָדוקטיווסטען שיכט פונ'ם יודישען מיטעלשטאַנד פערשטעהט, אַז זיין טעטיגקייט מוז זיין אין איין קלאַנג מיט די אַלגעמיינע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע אינטערעסען פון גאַנצען יודישען כלל אין לאַנד. דער פערבאַנד וועט דעריבער שטעהען אין קאָנטאַקט מיט די פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען זיך געשטעלט אַלס אויפגאַבע צו פערטיידיגען די בלוטיגע אינטערעסען פון יודישע פאָלקס-מאַסען.

דער יודישער האַנדווערקער אין פוילען איז פעראָרימט און נידערגעשלאָגען, ער געניסט נישט פון הילף און שוץ מצד די מלוכהשע און געזעלשאַפטליכע פאַקטאָרען אין אזא מאָס ,וואָס זאָל ענטשפּרעכען זיין עקאָנאָמישע ראָל און בעדייטונג פאַר דער ווירטשאַפט פון לאַנד.

די לאַגע פון דער יודישער האַנדווערקער-שאַפט איז ביי דעם אַלגעמיין שווערען מצב פון פּוילישען יודענטום אַ קאַטאַסטראָפאַלע. חוץ דעם קענען אַ גאַנצע רייהע פערפאָלגענדע און פּראָיעקטירטע פאַרשריפטען גורם זיין, אַז טויזענדער יודישע בעלי-מלאכות ווי קצבים, בעקער א. א. וו. וואָס פערנעהמען זיך פון דור-דורות מיט זייערע פאַכען זאָלען גע וואונגען ווערען צו שליסען זייערע ווארשטאַטען און אינגאַנצען פערלירען זייערע פּרנסות.

די ניי-געוועהלטע לייטונג פון צ. י. ה. פ. שטעהט פאַר זעהר שווערע אויפגאַבען, זי איז אָבער פול מיט אָפּטימיזם און גלויבען אין דעם אָרגאַניזאַציאַנעלען כוח און בעוואוסטזיין פון די ברייטע יודישע האַנדווערקער-מאַסען. די אַרבייט וועט נאָר דאַמאָלס ברענגען די געהעריגע רעזולטאַטען, ווען דאָס גאַנצע האַנדווערקערטום וועט דערצו מיטהעלפען. די טרויעריגע ערפאַהרונג פון די לעצטע יאָהרען האָט שוין בעוויזען, וויפיל שאָדען, עס ברענגען אַנ'אָרגאַניזאַציע די אינערליכע סכסוכים און רייבונגען פון פערזענליכען כאַראַקטער.

מיר רופען אַלע ערנסטע האַנדווערקער אַז זיי זאָלען אויסמיידען יעטוועדער מין פערה... און פאַרטייאישע סכסוכים, אין אונזער אָרגאַ... איז פערהאַן אַ פּלאַץ פאַר אַלע האַנדווערקער אָפּהענגיג פון זייערע פּאָליטישע און געזעלש... ליכע אַנשויאונגען.

דער איצטיגער מאָמענט איז אַ זעהר ער... מיר לעבען איבער אַ צייט, וואָס צוינג... מיט געמיינזאַמע כוחות, ענערגישען קאַמ... אויסדויער צוזאַמען מיט'ן גאַנצען יודיש... צו ראַטעווען אונזע בעדראָהטע פּאָזיציעס.

מיר רופען דעריבער אַלע יודישע האַנ... קער ,אַז זיי זאָלען אונז מיטהעלפען דורכ... די שווערע אויפגאַבען ,וועלכע מיר האָ... געשטעלט.

אין אחדות, סאָלידאַריטעט און האַר... צוזאַמענאַרבייט בעשטעהט אונזער קראַפ...

עקזעקוטיווע פון צענטראַלען יודישען ה... קער-פערבאַנד אין פוילען: פּרעזעס — ווייצמאַן ,וויצע-פּרעזעסען: י. אַלטמאַן, סוריץ. סעקרעטאַר מ. ברונשטיין, קאַסיר שטיין, ווירט-פיהרער: ב. ראָזענבערג, מיטגל.: מגר. פאַרמ. באַלבערישסקי (... גאָלדפעדער (וואַרשע),ה. ל. גאָלדשטיין גאָלדפאַרב (קראַקאָ), גראָסמאַן (ווילע), ה... (וואַרשע), קויפמאַן (קאַטאָוויץ), שיינאַזינ... קע), ל. שפּאַ:עד (וואַרשע), י. צוקערמאַן (...

צי קען מען נאָך איצט אַ...

בעקומען האַנדווערקער-קאַ...

וואַרשע (יט"א) אויף די צאָהלרייכ... פראַגען, צי מ'קען נאָך איצט אַרויסבעקומ... ווערקער-קאַרטען ,טיילט מיט דער פּעראַ... קאָמיטעט פאַר ענינים פון דער יודישער... אַז אַלע עלטערע בעלי-מלאכות, וואָס זעלבסטשטענדיג געפיהרט אַ וואַרשטאַט אַ... און זענען דאַן גיוועז פוליעהריג, קענען ... האַנדוועקער קאַרטען אויפ'ן סמך פון ע... רעכט. צו דעם צוועק דאַרפען זיי בעלעגע... טענט פאַר'ן יאָהר 1927 (אין קליינפּוילען... טאַ פּשעמיסלאַווא") אָדער אַ צייגניש פון... טראַט אָדער גמינע-אַמט, אַז דער פּעראַ... טער האַנדווערקער האָט דאַמאָלס געפיהרט ... טענדיג אַ וואַרשטאַט, די בעלי-מלאכ... האָבען אָנגעהויבען פיהרען אַ וואַרשטאַ... יאָהר 1927. דאַרפען זיך בעמיהען וועג... ווערקער-קאַרטען אויפ'ן יסוד פון „דיספּ... נזען דורכמאַכען אַ קוואַליפיקאַציע-עקזאַ... נויע אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער פּעראַ... קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישע... אין וואַרשע (גיעצאלנע 8) און אַלע... מלאכה-קאָמיטעטען אויף דער פּראָווינ...

פון דעם לאַנד פון שנ...

בערלין (יט"א) די „פראַנקפורטער ... ניילט מיט, אַז לויט אַ פעראָרדנונג פון ... מיניסטער טאָר מען צייטווייליג נישט בעפ... אונטעררריכט שול-קינדער בלויז אויפ'ן סמ... צייגניש פון אַ יודישען ארצט, בלויז יודיש... קענען זיך לעג'טימירען מיט אַזאַ צייגני... ארישע קינדער איז זי נישט גילטיג.

די „הוזומער נאַכריכטען" טיילען מיט... יודישע בעפעלקערונג אין פרידריכשטאַ... פלעזוויג, וועלכע האָט מיט 50 יאָהר צוריק... פען 500 נפשות, מאַכט איצט אויס בלויז... איז אין בעצוג צו דער אַלגעמיינער בעפ... פון דער שטאָט געפאַלען פון 20 אויף ...

די שטאָט-פערוואַלטונג פון יוסטערד... אויפגעפאָדערט אַלע הייזער- און פּענס... אייגענטימער אויסצוהענגען שילדען מיט ד... שריפט: „יודען זענען דאָ אונגעוואונש...

—*—

די פרוי און די קאַריערע פון איהר מאַן

דערפאָלג! צו דעם שטרעבען מענער און פרויען. פאַר דערפאָלג איז מען מקריב די בעסטע כחות און די בעסטע יאָהרען. דאָך, ווען דער דערפאָלג איז שוין אויפ'ן וועג אָדער איז שוין אין דער האַנד, איז רעכט, אז עס זאָל פערניכטען דעם גרעסטען גליק וואָס מענשען האָבען זיך דערהאַרבען.

מיר האָבען אין זינען עטליכע פאַלען, וואָס בעווייזען, אַז די דאָזיגע מענשען זענען געווען גאָר גליקליך אין זייער צוזאַמענלעבען אין דער צייט ווען זיי האָבען געשטרעבט צו דערפאָלג, אין דער צייט וואָס זיי האָבען געהאָפט און געאַרבייט צו דערגרייכען אַ העכערע מדרגה אין לעבען, און ווען מען איז שוין צוגעקומען צו דעם ציל איז ענטשטאַנען אַ גרויסע טראַגעדיע.

פערשטעהט זיך, אַז די טראַגעדיעס זענען דער גורל פון די פרויען. וואָרים ווען די פרוי אַרבייט מיט דעם מאַן און שטיצט איהם מיט טאַט און מיט וואָרט, מיט דערמוטיגונג און מיט געדולד דורך די שווערע יאָהרען, פערגעסט זי אינגאַנצען אָן זיך און ווענדט-אָן איהר גאַנצע אויפמערקזאַמקייט אויף דעם מאַן. זיין ציל ווערט איהר ציל, זיין אַמביציע ווערט איהר אַמביציע, זיין חלום ווערט איהר חלום.

און עס איז איראָניש ,און אויך טראַגיש, אַז אין אַ סך פאַלען ווען דער מאַן קומט-צו צו דעם ציל-פונקט, גיט זיך אַ דרעה דאָס רעדעלע און די פרוי איז שוין מעהר נישט קיין שותף אין זיין גליק. די זעלבע פרוי אָדער מיידעל, וועלכע זענען געווען שותפ'טעס אין די יאָהרען פון ליידען און קרבנות, פערלירען זייערע פּאָזיציעס אין דעם גליק.

אָט איז אַ פאַל:

אַ פרוי איז פערהייראַט צו אַ מאַן, אַנ'אָנגעשטעלטען אין אַ גרויסען געשעפט פון אימפּאָרט און עקספּאָרט. ער איז פעהיג און זי דערמוטיגט איהם צו געהן ווייטער און ווייטער. נאָך מעהר: זי טרייבט איהם צו פאָדערען אַ העכערע פּאָזיציע, צו פערדינען מעהר, נישט צו פערבלייבען אַ „קליינער מענש". זי וואַרט אפילו צו האָבען אַ קינד ביז ער וועט זיך אַרויפאַרבייטען.

און אין איינ שעהנעם טאָג ווערען זייערע חלומות פערווירקליכט: דער באַלעבאָס רופט איהם אַריין און דריקט אויס זיין אָנערקענונג פאַר דעם יונגענמאַנס פעהיגקייט און אַמביציעזער אַרבייט, און ער בעלוינט איהם מיט דעם גאָר הויכען אַמט.

שפּעטער הויבט אָבער די פרוי אָן צו שפּירען זיין קאַלטקייט ,זיין דערוויטערונג. זי זעהט איין, אַז זי האָט פערלוירען איהר מאַן; אַז ער קאָן אפשר זיין אַ גרויסער דירעקטאָר און אַ גרויסער געווינס פאַר זיין פירמע, אָבער זי איז אַ „לעבעדיגע אַלמנה".

אין דעם פאַל וואו פרויען זענען אַמביציעז און דערגרייכען דערפאָלג אין דער צייט וואָס זיי זענען פערלאָבט אָדער פערהייראַט, איז אויך זעהר שווער אָנצוהאַלטען דעם גלייכגעוויכט פון דעם צוזאַמענלעבען און אָנגעהען מיט דעם פאַמיליען-לעבען אַזוי ווי פריהער, ווען ביידע האָבען זיך גוט פערשטאַנען, געלעבט אין איין גייסט און אין איין אַטמאָספערע און גערעדט די זעלבע שפּראַך.

נאָר מעהרסטענס זענען פרויען די קרבנות פון עקסטרעמע פאַלען, וואו די מענער האָבען אַ דערפאָלג ערשט נאָכדעם ווי מען האָט זיך בעקענט און געטיילט איין און דעם זעלבען גורל.

וואָס קאָן מען אויף דעם זאָגען? מען קאָן נאָר זאָגען, אַז דער ציל פון אַ סך פרויען איז זייער מאַנ'ס דערפאָלג, אין דער צייט וואָס דער מאַן געהערט דער גאַנצער וועלט און זוכט צו בעזיגען אַ פינטעלע אין דער דאָזיגער גרויסער וועלט און אָפט איז קיין פּלאַץ נישטאָ אויף דעם דאָזיגע פינטעלע פאַר דער פרוי, וועלכע האָט איהם געהאָלפען בעזיגען די טעריטאָריע.

אָבער מען דאַרף זיך נישט דערשרעקען פאַר דער דאָזיגער דערשיינונג. נאָך אַלעמען עקזיסטירט די וועלט אויף פּאָרלעך וואָס בלייבען צוזאַמען אויך נישט אויף די וועלכע צושיידען זיך. נאָך אַלעמען, זענען די פאַלען פון פרויען, וועלכע פערלירען זייערע מענער נאָכדעם ווי זיי דערגרייכען זייער ציל, גאָר ווייניג.

עס וואָלט געווען אַ גרויסע טראַגעדיע ווען מיידלעך און פרויען וואָלטען געקוקט מיט אַ פעסימיסטישער אויג אויף דער צוקונפט און געטראַכט צי לוינט זיך פאַר זיי צו העלפען דעם מאַן טאָמער וועט שפּעטער פון דעם גאָרנישט ווערען און זיי וועלען בלייבען די אַרויסגעשטויסענע.

מען דאַרף פאָלגען די פיינערע געפיהלען, און ווען זיי דיקטירען ,אַז מען דאַרף יאָ אַרויסהעלפען דעם מאַן, איז גלייבער און געזונטער דאָס צו טון. אַז שפּעטער וועט, חלילה, די צייט בעווייזען, אַז עס איז געווען אומזיסט, קאָן מען דאָך זאָגען, אַז אַלץ איז הבל הבלים, ווייל מען וועט אַמאָל שטאַרבען.

עס איז אַ נאַטירליכע און פיינע זאַך פאַר אַ פרוי צו זיין אַ מיטהעלפערין צו דעם מאַן וואָס וועט ווערען איהרער אָדער וועלכער איז שוין איהרער. און דאָס אַליין איז גענוג צו זאָגען, אַז עס לוינט זיך יאָ, אַז מען דאַרף יאָ, אַז עס איז אפילו די פליכט פון אַ פרוי צו טון אַלץ וואָס עס איז מעגליך פאַר א מאַן כדי איהם צו העלפען דערגרייכען אַ ציל אין לעבען.

ה. בלום

דאנערשטאג 18 כ"ח סיון תרצו

יוני

זון-אויפגאנג 3.13
זון-אונטערגאנג 7.59

מיניסטער אנטאני ראמאן אין לאדז

דער מיניסטער האט אויפגענומען דעלעגאציעס פון דער אינדוסטריע און פון האנדעל

נעכטען איז געקומען קיין לאדז דער האנדעלס און אינדוסטרי מיניסטער אנטאני ראמאן, כדי אנ־טיילצונעהמען אין דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון פערבאנד פון די האנדעלס־קאמערן, וועלכע איז פארגעקומען אין לאדז. דעם מיניסטער בעגריסען דיר. דיטריך, דיר. טורסק און פערזענליכער סע־קרעטאר — וויט.

דעם מיניסטער איז אקעגענגעפאהרען דער פרע זעס פון דער לאדזשער האנדעלס־קאמער געג. מאטשו־שעווסקי, ביי דער באהן האבען איהם אין לאדז בעגעגענט די העכסטע בעאמטע פון דער מלוכה׳שער אדמיניסטראציע.

9 אזייגער איז דער מיניסטער געווען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון די האנדעלס־קאמערן נאכדעם ווי דער מיניסטער איז בעגריסט געווארען דורך דעם פרעזידיום, האט דער הויכער גאסט גע־האלטען א קורצע רעדע, אין וועלכער ער האט אנ־געוויזען, אז איהם זענען זעהר נאהענט די אינטערע־סען פון סוחרטום.

נאך דער פערזאמלונג פון די האנדעלס־קא־מערן האט דער מיניסטער אנטיילגענומען אין דער זיצונג פון ראט פאר האנדעל מיט אויסלאנד נאכמיטאג האט דער מיניסטער אויפגענומען 3 דעלעגאציעס: די ערשטע דעלעגאציע איז גע־ווען פון דעם פערבאנד פון די גרויס־אינדוסטריעלער וועלכע האט פאר דעם מיניסטער פארגעלעגט די פאסטולאטען פון דער גרויס־אינדוסטריע אין לאד־זער קרייז. דאן איז אויפגענומען געווארען א דע־לעגאציע פון סינדיקאט פאר מלבושים־עקספארט. צום סוף האט דער מיניסטער אויפגענומען א השותפותדיגע דעלעגאציע פון קריסטליכע און יו־דישע סוחרים. פון די קריסטליכע סוחרים האבען אין דער דעלעגאציע אנטיילגענומען די ה"ה : בירגער, ציגלער, ראשאק און ד"ר קוטשינסקי, פון די יודישע סוחרים־פעראיינען די ה"ה פרעזעס יוליוס לעווסטיין, פרעזעס מיעטשיסלאו הערץ און דירעקטאר היימאן פון פעטריקאווער 73 און פון קליינהענדלער די ה"ה פיאטר כארי, און העבער פון קאלישי.

דער פעראיין פון די גרויסע סוחרים פעטרי־קאווער 73 האט פארגעשטעלט דעם מיניסטער א מעמאריאל מיט די פאסטולאטען פון די סוחרים, דאן האט ראטמ. כארי פארגעשטעלט די פאסטולא־טען פון די יודישע קליינהענדלער.

דער הער מיניסטער האט צוגעזאגט גינסטיג זיך צו בעציהען צו די פאסטולאטען פון סוחרטום און האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז דער פער־זענליכער קאנטאקט מיט די ווירטשאפטליכע ספע־רען וועט ברענגען צו לעזען פיל אנגעיועהטאגטע פראגען פאר׳ן סוחרטום.

אין אוונד איז דער מיניסטער אויפגענומען געווארען מיט א טיי דורך דער לאדזער האנדעלס־קאמער, צו דעם טיי זענען געווען איינגעלאדען אלע ראטמיטגלידער פון דער האנדווערקער־קאמער.

ביינאכט איז מיניסטער ראמאן צוריק אפגע־פאהרען קיין ווארשע.

בעשטראפט קאטאן-פאבריקאנטען

פאר נישט האלטען דעם לעצטען אפמאד.—קאנטראלעס אין די פאבריקען

(א) נאכ׳ן פערענדיגען דעם שטרייק אין דער קאטאן־בראנזשע איז געשאפען געווארען א ספע־ציעלע פאך־קאמיסיע אין וועלכער ס׳זענען אריין פארשטעהער פון די אינדוסטריעלע און פון די פראפ. פעראיינען.

די דאזיגע קאמיסיע האט אויף די לעצטע זיצונ־גען ערלעדיגט די פראגע וועגען לערן־יונגלעך אויף די קאטאן־מאשינען, וואס ברענגט די ארבייטער שאדען. ס׳איז אויך ערלעדיגט געווארען די שטרייט פראגע וועגען דאס אפשטעלען די פאבריקען צוליב דער שולד פון די פאבריקאנטען.

היינט וועט די קאמיסיע בעטראכטען די פראגע וועגען ספעציעלע צוגאב־טאריפען פאר נייע אר־טיקלען.

א חוץ דעם האט א לוסטראציע־קאמיסיע צוזא־מען מיט׳ן ארבייטס־אינספעקטאר קאנטראלירט א רייהע פאבריקען, דערביי זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען פראטאקאלען פאר פאלגענדע פירמעס: יארקאוויטש (לעגיאנאוו 13), גרינבערג (זאכאדניא 70), זילבערשפיץ (קאשטשושקי 92) און 4 קלע־נערע פאבריקען, אין וועלכע ס׳איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער לעצטער אפמאך ווערט נישט האנארירט.

אקופאציע-שטרייק אין אייטינגאנס פאבריקען פערשארפט זיך

נעכטען האבען ווידער 500 ארבייטער געווארפען די ארבייט

(א) ווי בעוואוסט האט אין אייטינגאנ׳ס פאברי־קען (דאווובארטשיקאוו 30 און ראדזיואנסקא 30) אויסגעבראכען אן אקופאציע־שטרייק, וועלכער דויערט שוין עטליכע וואכען, אין די פאבריקען זיצען 650 ארבייטער, וואס פערלאזען נישט די בנינים. מחמת דעם, וואס דאס זיצען אין דער פאבריק ווירקט שלעכט אויף די ארבייטער, זענען אנגענומען גע־װארען שריט, צוצוציהען צום שטרייק אויך די אר־בייטער פון אנדערע אפטיילונגען כדי אזוי ארום צו צווינגען די פירמע נאכצוקומען די פאדערונגען פון די ארבייטער.

נעכטען האבען 500 ארבייטער פון דער וועבע־ריי אויף דאווובארטשיקוב 30 אלס צייכען פון סאלי־דאריטעט געווארפען די ארבייט.

אויף ארט איז אנגעקומען דער ארבייטס־אינ־ספעקטאר און פארשטעהער פון די קלאסען־פעראיי־נען, וועלכע האבען גלייך אפגעהאלטען א קאנפע־רענץ מיט די פארשטעהער פון דער פירמע, צו קיין רעזולטאט איז נישט געקומען, דער שטרייק דויערט ווייטער.

ליקווידירט דעם אקופאציע-שטרייק

אין דער זאקען-פאבריק „פוסמאק"

(א) אין דער זאקען־פאבריק „פוסמאק" (לעגיאנוב 11) האט אויסגעבראכען אן אקופאציע שטרייק. איוף דער טעטיגער קאנפערענץ מיט די איינער־נעמער איז געקומען צו א הסכם און די ארבייטער זענען צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
ציגעל - נאם 27. טעל. 25=112.
דיר.: דוד צעלמייסטער.

לעצטע גאסטשפילען פון „אראראט"
קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.

היינט דאנערשטאג, 9.15 אוונט צום לעצטען מאל
פרייזען פון 54 גר. ביז 2 זל.
דער צווייטער פראגראם א. נ.
„משה קאפויער"
אכטונג! מארגען — געזעגנונגס־פראגראם א. נ.
חסידיש, נגידיש און ממזריש

ספולקע מיט אומבעגרעניצטער... אומפעראנטווארטליכקייט

א טיפישע לאדזער געשעפטעל...

(א) סוף 1933 האט הבתולה מרת וויקטאריע יאמבראזשיק זיך געווענדעט צו איהר בעקאנטער זאפיע קיעלאשיק (טוישט ,,קעלישעק") און האט איהר פארגעלעגט אז זיי ביידע זאלען בשותפות עפענען א קרעמעל. פהאסט און פשוט א קרעמעל פון שיטערע זייף, מיט פערל־קאשע, גרויפען מיט נאפט און נאך אזעלכע זאכען, וואס מעטשען, נעבעך ברויכען.

מיט מזל און מיט ברכה און אין א גליקליכע מינוט איז דאס געשעפט געשלאסען געווארען און דאס קרעמעל איז געעפענט געווארען אויף דער ראד־וואנסקע 46.

דער אפמאך פון דעם שותפות איז צונויפגע־שטעלט געווארען דורך דער יאמבראזשיקס מאן, עדוואַרד שוויאטעקאווסקי. היות, ווי דער אפמאך איז געשריבען געווארען נאר אין איין עקזעמפלאר (שוויענטקאווסקי געבעך האט ביי דעם אייגעם זיך געגוג אנגעארבייט, ווי א פוהר האלץ ער וואלט גע־ווען צוהאקט), האט ער דארט אריינגעבראכט וואס איהם אליין האט נאר געפאלען, באופן, אז זיין כלה זאל, הס ושלום נישט נעקזשיוודעט ווערען...

אין דער צווישענצייט האט דאס קרעמעל נישט פאר קיין יוד געהאכט, אנגעהויבען אונטערצוהינ־קען, און די קיעלאשיק האט געמוזט צוברענגען טעלר וו עס זאטט זיך, פון דער היים. זי האט אריינגע־בראכט פרישע 400 גילדען, אבער דאסמאל האט זי קאטעגאריש פערלאנגט אז דער שותפות־אפמאך זאל איבערגעשריבען ווערען אין נאך אן עקזעמפלאר, כדי ווי עס זאל אמאל נישט זיין, זאל זי האבען צו בעווייזען, אז זי איז אויך נישט ,,גאליע".

וואס האט געטון שוויאנטקאווסקי? — ער האט גענומען דעם אייגעם עקזעמפלאר און איהם אויך צעריסען און אויס! גליכע שותפים: מיר נישט — דיר נישט.

דערווייל איז אבער געשעהן אט וואס: די יאמבראזשיק האט געמאכט א פיסעלע חובות און דער קאמארניק האט אנגעהויבען צו זוכען דעקונג ביי דער קיעלאשעק, אלס שותפטע דאס געדולד האט דאן ביי דער לעצטער געפלאצט און זי האט זיך גע־ווענדעט דארט אהין, וואו מען דארף, און דארט איז פעסטגעשטעלט געווארען אז די קיעלאשעק איז ,,נאר־ביערעט" געווארען אויף א מיאוסען אופן.

אין רעזולטאט פון אט דער פעסטשטעלונג, איז דער יאמבראזשיק אויסגעקומען צו זיצען אויף דער בעשולדיגונגס־באנק אין קרייז־געריכט, וואו זי האט זיך געהאט צו פעראנטווארטען וועגען א גאנצע רייהע שווינדלערייען וואס זי איז בעגאנגען, לגבי איהר שותפטע קיעלאשעק.

יאמבראזשיק איז פערמשפט געווארען אויף צוויי יאהר טורמע, דערביי איז איהר, אויפן סמך פון דער אמנעסטיע, א האלבע שטראף געשענקט געווארען. דאס אויספיהרען פון דער צווייטער העלפט איז אפ־געלייגט געווארען מיט דעם בעדינג אז זי וועט דער קיעלאשעק אויסצאהלען 1450 זלאטעס.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20

לאדז וועט אויך האבען פאליציי אין קליידער...

(א) לאדז האט זיך געפיגען בעלידיגט און איז טאקע געווען געבעכט אויך. ס׳איז דאך באמת א סקאנדאל. ווארשע האט פאליציי אין ספודניטשקעס, און לאדז — נישט.

איצט, וועלען מיר שוין מעהר קיין עגמת־נפש נישט האבען, ווארום... ווארום לאדז בעקומט שוין, טאקע דעם חודש נאך א ווייבערישע פאליציי.

די ווייבערישע פאליציי וועט האבען אאויפגאבע צו בעקעמפען פראסטיטוציע און בעטלערייע.

אין שייכות דערמיט וועלען געשאפען ווערען ספע־ציעלע אויפהאלט־פונקטען, וואו די ארעסטירטע וועלען זיך קענען אויפהאלטען, ביז 48 שעה, די יוגנדליכע פערברעכער וועלען איבערגעשיקט ווערען אין פערשידענע אנשטאלטען.

די אויסגאבען פון די פונקטען וועלען געדעקט ווערען פון די פאליציי פאנדען און פון מאגיסטראט.

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

ים-אויספלוגן לאנדאן-אמסטערדאם
דעם 16/7–7/7 פון 210 זל.

„פיארדי—נארוועגי"
דעם 30/7–19/7 פון 330 זל.

אויסלענדישע הנחה-און קורצייט-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען.

אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא
Union Lloyd
Piotrkowska 42, tel. 107-87.

פאבאר 1915

היינט דאנערשטאג, פאר דער פאבאר - קאמי־סיע נומער 1 — פרייוויליגע פון יאהר 1916, 1917, 1918, וואס וואוינען און 2, 3 ,5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען, פאר דער קאמיסיע נום. 2 — פא־רעם פון יאהר 1915 און עלטערע צוגעשיקטע אנדערע פאוויאטען פון 1, 4, 6, 7, 10, 12 און 14־טען קאמיסאריאטען. אויך די יאהר־גאנג פון 1886 ביז 1912, וועלכע האבען ביז נישט דערפילט זייערע מיליטער־פליכטען.

מארגען פרייטאג, דעם 19־טען יוני — פאר דער קאמיסיע 1, די יאהרגענג 1915 און עלטערע וואס וואוינען אויפן שטח פון די קאמיסאריאטען 2, 3, 8, 9 און 11, וועלכע האבען זיך צוליב א גע־וויסער סיבה ביז היינט נאך נישט צוגעשטעלט.

די פאבארקאמיסיע נומער 2 האט די ארבייט ...ין פערענדיגט.

שפארזאמקייט אין די אויסגאבען

פון די מלוכה-אמטען.—פעראָרדנונג פון אינ. מיניסטעריום

(א) די וואיעוואדזטווע האט דערהאלטען פון אינערן־מיניסטעריום א פעראָרדנונג, וועגען איינ־פיהרען בעדייטענדע שפארזאמקייטען אין די אויס־גאבען אין די מלוכה־אמטען. צווישען אנדערע וועלען ווערען אפגעשטעלט די טעלעפאנען און פרי־וואטע וואוינונגען פון די בעאמטע, טעלעפאנען אין פריוואטע וואוינונגען וועלען האבען נאר: דער וואיעוואדע, וויצע וואיעוואדע, צוויי נאטשעלניקעס פון וואיעוואדישען אמט. סטאראסטע און קרייז־סטאראסטע.

מזל-טוב

לאדז האט שוין א בעשטעטיגטען ערוב...

(א) דאס אינערן־מיניסטעריום האט בעשטע־טיגט דעם ערוב פון דער שטאט לאדז. לויט׳ן פראיעקט, וואס איז אויסגעארבייט געווארען פון דער לאדזער שטאט־פערוואלטונג.

דער ערוב איז אויף א רויטען אונטערגרונד ווייסע לודקע מיט גאלדענע רודערס (וויאסלעס).

איבערגעפאהרען א פרוי

(א) אויף לוטאמיערסקא 6 האט דער דראזשקע־ראזש מאיר וווישניעווסקי איבערגעפאהרען די פרוי ...חית לייטמאן פון בזשעדזשינער 5 און זיהר שטארק ...צושעדיגט. דער ארויסגערופענער פאטאגאוויע דאק־טאר האט איהר ערשטע הילף.

א מבולאטאריום
ביים פעראיין „לינת משמורים"
פילסודסקעגא 21, טעל. 242-55
איז טעטיג פון 10 פריה ביז 4 נאכמיטאג.
עס נעמען אן
דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען,
ווי אויך וויזיטען אין דער שטאט, ס׳ווערען
אנגענומען אלע זעמטליכע אנאליזען.
דענטיסטישער גאבינעט איז טעטיג א גאנ־
צען טאג. די פערוואלטונג.

יודישער הויז-ווירט פון ציגעל-גאס 22
האָט עקסמיסירט א 72-יעהריגע זקנה פון איהר ארים שטיבעל

דינסטאָג איז אויף צעגעלניאַנאַ 22 אויס־געפיהרט געוואָרען אַ שוידערליכע עקסמיסיע.

אין דעם דאָזיגען הויז וואוינט זיין 29 יאָהר די 72־יאָהריגע ליובא גאָלדבערג.

אַמאָל האָט זי פערנומען אַ דירה פון 2 צימער, זייט 18 יאָהר וואוינט זי אָבער אין אַ פאַרטער־צימער נעבען קלאָזעט אין דער קוועַר־אָפיציגע. און צאָהלט 80 זל. אַ קוואַרטאַל דירה־געלד.

מיט 20 יאָהר צוריק איז פון איהר אַוועק איהר מאַן משה יוסף גאָלדבערג, וועלכער האָט געהאַט אַ סך געלד און מעהר צו איהר נישט צו־ריקגעקומען.

ער איז געווען אַמאָל אויבער־דירעקטאָר אין בראָדזקי׳ס צוקער - פאַבריק. פון דער צייט אָן, וואוינט זי איינזאַם אין איהר דירה און לעבט נאָר פון אונטערשטיצונג פון איהר ברודער, וועלכער האָט אַ ישובה אין ירושלים.

לעצטענס האָט מען איהר אויפגעהערט צו שיקען געלד. און זי האָט אויפגעהערט צאָהלען און זי איז שולדיג געבליבען פאַר 5 קוואַרטאַלען דירה־געלד.

דער ווירט, מאָטעל פרוינד, האָט די אַלטיטשקע אָנגעקלאָגט אין געריכט און אַרויסבעקומען אויף איהר אַן עקסמיסיע.

מען האָט אַרויסגעוואָרפען דאָס מעבעל דורכ׳ן פענסטער וועלכעס מען האָט דערנאָך אַריינגעשטעלט אין קעלער.

איצט זיצט זי אויף אַ בענקעל, די אַלטיטשקע יודענע, אויפ׳ן הויף.

זי זיצט און וויינט און וויל דאָרט שטאַרבען ביי די פענסטער פון איהר געוועזענער דירה.

די דאָזיגע עקסמיסיע, וועלכע איז אַדורכגע־פיהרט געוואָרען דורך אַ יודישען הויזווירט האָט געמאַכט אַ שטאַרקען רושם אין דער גאַנצער געגענד.

הײנט

ציהונג פון דער 1־טער קלאַס. זעהר ווייניג לאָסען זענען פערבליבען. מיר ראַטען נאָך הײנט צו קויפען א לאָס אין דער קאָלעקטור פון י. וואָלאַנאָוו, פיעטריקאָווער 11 און פיעטריקאָווער 72

נישט געלונגען דער קאָמפענסאַציע־אויסטויש מיט באַנוועל

(אג) די לעצטע דעוויזען־באַגרענצונג און שוועריגקייטען ביים אימפאָרט פון באַנוועל האָבען געצויגען די אויפמערקזאַמקייט פון די לאָדזער אינדוסטריע־קרייזען אויף די באַנוועל־קאָמפענסאַציע.

די דאָזיגע קאָמפענסאַציע־אומזאַצען זענען איצט באַזונדערס וויכטיג צוליב דעם, וואָס דאָס וואָלט מעגליך געמאַכט פאַר די לאָדזער פּראָדוצענטען צו באַקומען דעם נויטיגען רויה־שטאָף אָהן דעוויזען.

די ביזאיצטיגע פּראַקטיק האָט בעוויזען מיט דער גאַנצער בולטקייט, דאָס נישט געהעריגע פונקציאָנירען פון דעם קאָמפענסאַציע־אַפּאַראַט און האָט צונישט געמאַכט די האָפנונגען, וואָס לאָדז האָט געלעגט אויף דעם קאָמפענסאַציע־האַנדעל מיט באַנוועל. די פּראַקטיק האָט בעוויזען, אַז דער קאָמפענסאַציע־האַנדעל מיט באַנוועל בילדעט נאָר אַ קליינער טייל פון אַלגעמיינעם באַנוועל־אימפּאָרט.

אַ מניעה צום דאָזיגען האַנדעל איז קודם־כל דער פאַקט, וואָס דער עקספּאָרט פון פּוילישע אַרטיקלען קיין אַמעריקע, אַנשטאָט דעם באַנוועל אימפּאָרט איז אַ מינימאַלער, ווייל די פּוילישע אַר־טיקלען האָבען אין אַמעריקע אַ קליינעם אומזאַץ. אַמעריקע האָט אייגענטליך גאָרנישט וואָס צו אימ־פּאָרטירען פון פּוילען.

אויך די קאָמפענסאַציע אומזאַצען מיט ברי־זיליען געבען נישט קיין גרויסע האָפנונגען.

זעלבסטמאָרדען, — געביסענע פון הונט, — פערסמ׳טע קינדער, — צעבראָכענע פוס
נעכטיגע פּאַרפּאַלען אין לאָדז

אויף ראַדאָמסקאַ 4 איז די 22־יעהריגע סטעפאַ ניאַ קאַלאַטש צושלאָגען געוואָרען פון איהר מאַן. דער דאָקטאָר פון דער פּאָגאָטאָוויע, האָט איהר פער־באַנדאַזשירט די וואונדען.

אויף צעגלאַנאַ 5 איז דער 15־יאָהריגער מנחם האָראָוויטש (פון צעגלאַנאַ 9 צעביסען געוואָרען פון אַ הונט.

— אין די וואוינונגען פון זייערע עלטערן, האָבען די קינדער, דער 2־יאָהריגער וולאָדעק נענשלאָק (סובאָלסקאַ 2_3) און דער 2־יאָהריגער מ׳שיסלאָוו ביער (לעגיאָנאָוו 42) אויסגעטרונקען סם. פּאָגאָ־טאָוויע האָט די קינדער געגעבען הילף.

— אויף פּרעבושעווסקאַ גאַס איז דער 17־יעה־ריגער סט. סטאַשישעווסקי אַראָפּגעשפּרונגען פון טראַמוואַי אין מיטען פאָהרען און צעבראָכען אַ פוס.

— אויף שעראַקאָווסקאַ גאַס האָט זיך פערסמ׳ט די 27־יעהריגע רבקה שיין. אין אַ שווערען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

— אויף גראַבאָווע 10 פּוצט מען איצט דאָס הויז. נעכטען האָבען די קינדער גענומען קלעטערן אויף די ליי׳טערס. איינער פון זיי, דער 14־יאָהרי־גער קאָזשעק ראַדאָשעווסקי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אין אַ וויאַדרע. פּלוצים האָט זיך איבערגעריסען די שטריק און ער האָט צובראָכען הענט און פוס.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען
טראַוגוטאַ 9 טעל. 262-98
נעמט אָן פון 8—1 און פון 5—9 אָוונטס
זונטאָג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

10 טויזענד קינדער
וועלען הײ־יאָהר פערברענגען אויף האַלב־קאָלאָניעס

(א) ווי אַלע יאָהר, אָרדענט דער מאַגיסטראַט אויך הײ־יאָהר איין האַלב־קאָלאָניעס פאַר די קינ־דער פון די פאָלקס־שולען. צווישען אַנדערע, וועט אויך איינגעאָרדענט ווערען אַ האַלב־קאָלאָניע אין סטאַשיץ־פּאַרק און אין אַנדערע פּאַרקען.

אויך יודישע קינדער ווערען אַרויסגעשיקט אויף פערשידענע זומער־וואוינונגען נעבען לאָדז. ס״ה וועלען זיך הײ־יאָהר געפינען אויף די האַלב־קאָלאָניעס אַן ערך 10 טויזענד קינדער.

נישט־איינגעגעבענע קאָנפערענץ
מיט די מאַהלער־אַרבייטער

(א) נעכטען איז אונטער פאָרזיץ פון קרייז־אַרבייטס־אינספּעקטאָר אינזש. וויזשיקאָווסקי פאָרגע־קומען אַ קאָנפערענץ אויף וועלכער עס האָט געדאַרפט אונטערגעשריבען ווערען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך מיט די מאַלער אָנשטאַלטען. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט די פאַרשטעהער פון דריי אונ־טערנעהמער - פעראיינען און צוויי פאַרשטעהער פון אַרבייטער־פעראיינען. אויף דער דאָזיגער קאָנפערענץ איז געקומען צו אַ הסכם, בנוגע די אַרבייטער־שכי־רות. דאַגעגען איז נישט געקומען צו קיין אויסגליך בנוגע די אַרבייטער - קוואַליפיקאַציעס צו צאָהלונגס קאַטעגאָריעס, ענטשעדיגונג פאַר אורלאָפען א.ד.גל.

צוליב דעם איז די קאָנפערענץ איבערגעריסען געוואָרען.

קליינער פעליעטאָן
דאַנציגער גריסען

—כוחניין — זאָגט שמיל־שמעלקי — [...] לען זיך אוועקזעצען מיט פערלאָנגטע העט פי[...] און וואַרטען !

האָט מיין איך — זאָגט שמיל־שמעלקי — דאַנציגער דייטשען ! אָט נעהמען זיי טאַקע, און [...]צען זיך אוועק שרייבען תפילין, אַחער מזוזות [...] דער גאָר אָפּשפּרעכען עין הרע.

וואָס דען, זאָלען זיי טון, די נאַציסטישע [...] מסי׳מען, אַז נישט שלאָגען ?!...

איז נישטאָ קיין יודען אונטער דער האַנד, [...] לאָזט מען אַ פּאָר טערעבענצעס די פּאָליאַקען, אַז עס וועלען זיך נישט אויסטערוקען די פּאָליאַ[...] וועט מען שוין אויסזוכען עמיצען אַנדערש !

בלית ברירה קאָן מען זיך אליין אויסזעצ[...] ציהן און אונטערהאַנען די זייטען...

אַז עס איז שוין ב״ה דערגאַנגען אַזוי ווייט [...] קאַטאָוויצער וואַ׳יסקעס מאַכען היטלער־שבת [...] זיך, און מ׳שווערט דעם „פיהרער״ אייביגע [...] ליבע — שווערט מען !

וואָרום וואָס׳ערע זאַבאַוועס קאָן מען [...] מאַכען אַנדערש, ווי נישט שלאָגען ?

וואָס־איז, ס׳איז דאָרט אַזוי גוט און וו[...] דאָס לעבען ?

וואָס איז, מען גייט דאָרט אין גאָלד — ווערט געשוואָלען פאַר נחת, וואָס דייטשלאַנד געקראָגען אַזאַ וואַחשנעם שם אין דער גר[...] וועלט ?

פאַר גרוים שוואוילטאָג איז עס זיכער [...] כ׳קאָן אייך גאַראַנטירען, מיט דער גרעסטער [...] ניטאַציע !

אלאַ, וואָס־זשע הען, איהר זאָגט, אַז מ׳האָט [...] אַריז... מ׳האָט פאַר זיי מורא !

ועלעהשי — זאָגט איהר — ענגלאַנד !

[...] זאָג איך אייך, אַז ס׳איז דיזעלבע [...] וואָס, לאָמיר זאָגען, צום בײשפּיל און כדומה [...] — פאַר אַ באַלקאָן, וואָס גייט אַרונטערפאַלען [...] פעדיגען מענש אין קאָפּ אריין...

האַלטען מיר שוין, הייסט עס דערביי, [...] דאַנציג קומען פאַר כסדרדיגע אָנפאַלען אוי[...] ליאַקען, און די שטורמיסטען־אָפּטיילונגען [...] מאַכען האָרט יום טוב איבערגעוואַקסען...

ס׳איז טאַר אַ שאַד, — זאָגט שמיל־שמע[...] וואָס אונזער קאָוואַלסקעלע איז איצט אַזוי [...] פיגט אין פּשיטיק ביי מאַכען „קאָמיטשנע״ נישט וואָלט געווען אַ גרויסער פּלאַן איהם [...] שיקען אַ ביסעל קיין דאַנציג...

כ׳וויים, טאָמער וואָלט ער דאָך געכאַפּט [...] קעל סטאָל אין קאָפּ — ס׳זאָל איהם געעפ[...] רען דער מוח.

אויב אַזאַ׳ס איז בנמצא !

שמיל־שמע[...]

[...] L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. [...]07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע[...] האַנדלונג און סעקסועלע בעראַ[...]
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונ[...]
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּ[...]

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות!
סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

53

סאָניע האָט נאָר אויף אַ העלפט פערשטאַנען וואָס אַדוואָקאַט ראַווסקי מיינט, זי האָט פערשטאַנען אַז דער אַדוואָקאַט וויל, אַז זי זאָל זיין די פערמיט לערין צווישען פעליקס זאַוואַדזקי און ראַווסקי׳ן וואָס איז איהר געווען נישט שטאַרק צום האַרצען.

— איהר דאַרפט פערשטעהן, פריילין זאָמער פעלד, האָט ראַווסקי צו איהר געזאָגט, אַז איך קען נישט פערבעטען דעם דאָזיגען זאַוואַדזקי צו זיך און מיט איהם אונטערהאַנדלען, ערשטענס קען איך דאָס נישט טון אַלס אַדוואָקאַט און צוויי־טענס בין איך זיכער, אַז מיט׳ן מאָמענט ווען ער וועט זיך דערוויסען, אַז דער ענין ליגט ביי אַן אַדוואָקאַט אין האַנד וועט ער זיך צוריקציהען פון דער גאַנצער טראַנזאַקציע און דערפון וועט גאָר־נישט ווערען, מיר דאַרפען אָבער, אַז דער דאָזיגער פעליקס זאַוואַדזקי זאָל וואָס לענגער בלייבען ביי אונז און מיט אונז.

— און דעריבער ווילט איהר, האָט סאָניע זיך אָנגערופען, אַז איך זאָל זיין דער וועך ס׳אונ־טערהאַנדלט.

— פערשטעהט זיך, אַז איהר וועט גאָרנישט טון אָהן מיין וויסען, אַז איך וועל שטענדיג זיין אינפאָרמירט וועגען דע[...] עס געהט פאָר.

— גוט איך בעהם אָן דעם פאָרשלאָג, הגם דאָס איז זעהר נישט קיין אָנגענעהמע מיסיה און איך ווייס נישט וו[...] אַזוי איך וועל זיך דערפון אַרויס־וויקלען, אָבער קוים האָב איך זיך אונטערגענומען דעם ענין אַדורכצופיהרען ביז׳ן סוף וועל איך זיך נישט אָפּשטעלען אויף קיין שום שוועריגקייטען.

— איך בעוואונדער אייער שטעלונג, פריילין זאָמערפעלד.

דאָס איז נישט ביי מיר קיין שטעל[...]ג, וועלכע מ׳קען ענדערען. דאָס איז ביי מיר געוואָרען אַ פּרינציפּ.

— וועלכע יו[...]גע יודישע פרוי רעדט וועגען פּרינציפּען, האָט זיך ביים אַדוואָקאַט אַרויסגע־בליטשט פון דער צונג.

ער האָט בעת מעשה אינגאַנצען געהאַט פער־געסען, אַז ער זיצט נישט ביי קיין גלעזעל טיי מיט אַ בעקאַנטען נאָר אין זיין קאַנצע[...]אַריע אַלס אַדוואָקאַט און דערנעבען זיצט [...]ס אַ קליענטקע.

— ענטשולדיגט, האָט ראַווסקי זיך געכאַפּט, וואָס איך רעד מיט אייך וועגען זייטיגע זאַכען.

— פערקעהרט, איך בין זעהר צופרידען דער־פון, אויב איך נעהם נאָר אייך נישט צו קיין צופיל צייט, איך בין נאָך זעהר רויה אין אַלע ענינים פון געזעלשאַפטליכען לעבען, איך האַנדעל און טו אויסשליסליך לויט מיין אייגענעם שכל און לויט די פּרינציפּען, וועלכע איך האָב זיך איינגע רעדט, אַז זיי זענען ריכטיגע.

ראַווסקי איז געווען ענטציקט.

— איהר רעדט גאָרנישט ווי אַ מענש, וועל־כער איז רויה אין געזעלשאַפטליכע ענינים, פון אייער רעדען קען מען אַרויסדרינגען די פּול־שטענדיגע רייפקייט פון אייערע אנשויאונגען און פּרינציפּען, אָבער מיר וועלען צוריקקעהרען צו אונזער ענין, איך רעכען, אַז מיר וועלען געפינען אַ ספּעציעלע צייט אויף פּריוואַט־שמועסען.

סאָניע האָט זיך אַביסעל פערוויטעלט, דאָס ערשטע מאָל איז איהר לעבען האָט זיך אַ יונגערמאַן צו איהר געווענדעט מיט אַ פאָרשלאָג זיך, צו זע־הען מיט איהר אָהן שום ספּעציעלער בעדערפניש און אָהן שום ספּעציעלען ציל, דאָס האָט בעפרידיגט איהרע מיידעלשע אַמביציעס און ווי סאָניע האָט נישט געזאָלט זיין אַנדערש ווי אַלע אַנדערע יונגע מעדלעך, האָבען זיך דאָך ביי איהר ערוועקט עראָ־טישע געפיהלען און געדאַנקען ,וועלכע זי האָט באַלד געפּרובט דערשטיקען אין זיך.

— איך רעכען, האָט ראַווסקי געזאָגט, אַז איהר האָט זיך נישט בעליידיגט ווען איך האָב אייך איינגעלאַדען ,אַז מיר זאָלען זיך טרעפען אַמאָל אויף אַ פּריוואַטען שמועס.

— פערקעהרט, האָט סאָניע העפליך געענט פערט, ס׳וועט מיר זיין זעהר אָנגענעהם אַמאָל זיך פּריוואַט אַדורכצושמועסען מיט אַ פערשטענדיגען און קלוגען מענשען.

— אַ דאַנק פאַר דעם קאָמפּלימענט.

— ס׳איז נישט קיין קאָמפּלימענט ,ס׳איז דער ריינסטער אמת.

— אלזאָ פריילין זאָמערפעלד, איהר דאַרפט אייער גאַסט פעליקס זאַוואַדזקי נישט געבען קיין קאָנקרעטען ענטפער נאָר איהם אָפּשלעפּען, דאָס איבעריגע פערלאָז איך זיך אויף אייך, איהר וועט זיכער וויסען ווי אַזוי צו האַנדלען.

— איך וועל מיך בעמיהען נישט צו קאָמפּראָ־מיטירען זיך און אייערע אויגען.

סאָניע איז אַוועק און ראַווסקי האָט זי געגעבען אַ קלאַפּ אין שטערען.

— דער טייוועל ווייס וואָס מיר איז אַריין אין קאָפּ, וואָס פאַרא געדאַנקען איך האָב בעקומען.

ער האָט געעפענט די טיר צום וואַרט־זאַל און האָט אויסגערופען.

— דער נעקסטער ,ביטע

קאַפּיטעל 12
אין שטעטעל

דער בלינדער רב איז געזעסן איבער אַן אָפע־נער גמרא און געלערנט, הגם ער איז געווען פול־שטענדיג בלינד און האָט געלערנט אינ[...] פון אויסוועניג. איז דאָך געווען זיין געוואוי[...] צו לערנען ביי אַן אָפענעם ספר, די ליפען פ[...] רב האָבען געשעפּטשעט עפּיס פון דער [...] אָבער זיינע געדאַנקען זענען געווען פערנומ[...] גאָר עפּיס אַנדערש. פּלוצלונג איז ער שט[...] וואָרען, ער האָט אַרויפגעלעגט זיין גרויס[...] טשיילע אויף דער גמרא, אויפגעהויבען די [...] צום הימעל און אויסגעשריגען.

— רבונו של עולם אין הימעל פּאַרוואָס [...] וואָס האָסט דו מיך אַזוי שווער געשטראָפט. [...] מיך נישט נאָך שטאַרקער פאַר די זינדיג[...] און געדאַנקען ,פאַרוואָס האָסטו מיך אויסגע[...] אויף אַזאַ שווערען פּרוב נישט צו קענען אַ[...] טראָגען די יסורים און ליידען ,וועלכע ה[...] אויף מיר געשיקט.

דער רב האָט די דאָזיגע ווערטער אַרויסג[...] הויך אַזוי, אַז ער האָט אפילו נישט בעמ[...] אַז זיי זענען געהערט געוואָרען דורך מרד[...] מערפעלד ,וועלכער איז גראַד אַריינגעקומ[...] רבי.

מרדכי איז געווען געריהרט, דער ה[...] מענש, וועלכער איז געווען גלייכגילטיג צ[...] וואָס קומט פאַר אַרום איהם, האָט מעהר [...] געקענט אויסהאַלטען, טרעהרען האָבען זיך [...] הויבען איהם צו גיסען פון די אויגען, דאָס [...] איז ביי מרדכי׳ן איבערגעגאַנגען אין אַ [...] וואָס איז דערהערט געוואָרען דורכ׳ן רב, דער [...] דער מאַן האָט נישט געפּרובט צו שטערען נאָר [...] האָבען געוויינט אַזוי עטליכע מינוט.

— רב, האָט מרדכי געזאָגט, וויינט נישט [...] אויבערשטער וועט העלפען.

— מרדכי דאָס ביזט דו, האָט דער רב [...] לאַכט צווישען די טרעהרען, דו זאָגסט מ[...] דער אויבערשטער וועט העלפען, דו ווילס[...] לערנען ווי אַזוי צו דינען דעם רבונו של ע[...]

(המשך קומט)

פאַרק
העלענאָוו
טעל. 209-32

שבת, דעם 20-טען יוני, 8.30 אָוונד
קאָנצערט פון דער בעריהמטער
רעציטאַטאָרקע,
רוזה פון די יודישע ביהנעס
רחל האָלצער
אין א שלאַגער-פּראָגראַם, וואָס איז ביז יעצט נישט געהערט געוואָרען. פון 3 א זייגער נאָכמיטאָג קאָנצערט פון אָרקעסטער
אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען דיריגענט-קאָמפּאָזיטאָר פּראָפ. י. זאַקס. :—:—: בילעטען צו 1.09 זל. און 80 גר. פערקויפט די קאַסע
פון פילהאַרמאָניע, די טערקישע קאָנדיטאָריי פּיעטריקאָווער עק פּאָלודניאָוואַ אויך די קאַסע פון העלענאָוו. — אולגאָווע בילעטען צו 54 גר. פערקויפט
אויסשליסליך די געז. „קולטור-ליגע" זשכאָדניאַ 68 נור ביז שבת, 2 א זייגער נאָכמיטאָג.

די אַרבייט פון לאָדזער קאָמיטעט
פאַר די ענינים פון יודישען וועלט-קאָנגרעס

דער לאָדזשער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יו־ישן וועלט־קאָנגרעס האָט נעכטן צונויפגערופן פרעסע־קאָנפערענץ כדי צו אינפאָרמירן דער ייטער יודישער עפנטלעכקייט, מיט דער אָרגאַ־ניזאַציע און הכנות צו די וואַהלען צום יודישן עלט־קאָנגרעס.

די קאָנפערענץ האָט געעפנט דר. טאַרטאַקאָווער, וועלכער האָט אָנגעוויזן אַז ער וועט נישט רעדן וועגן די אויפגאַבן און צילן פון יודי־שן וועלט־קאָנגרעס וואָס איז שוין באַקאַנט דער יו־דישער געזעלשאַפטלעכקייט נאָר וועגן דעם וואָס אַרבייט ער האָט אָדורכגעפירט דער לאָדזשער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישן וועלט־קאָנ־גרעס.

ס'איז שוין א פעסטגעשטעלטע זאַך, האָט טענהט ר. טאַרטאַקאָווער אַז דער קאָנגרעס וועט פאָרקו־מען צווישן 8טן און 15טן אויגוסט אין גענף, ס'איז אָבער אויך שוין באַקאַנט אַז עטליכע יודישע גרופירונגען וועלן נישט אַנטיילנעהמען אין קאָנ־גרעס. די דאָזיגע גרופירונגען זענען: די „אגודה" וואָלט נעהמט נישט אַנטייל אַלס פּאָליטישע פּאַרטיי, און די רעוויזיאָניסטען, וועלכע האָבן געהאַט טענות וועגן דער נישט־דעמאָקראַטישקייט פון די וואַהלען צום קאָנגרעס און דאָן די ראַדיקאַל לינקע יודישע פּאַרטייען.

דער ערפאָלג פון דעם קאָנגרעס איז פיל אָפּהענ־גיג דערפון ווי אַזוי דאָס פוילישע יודענטום וועט נע־מען צום וועלט־קאָנגרעס, מיט וואָס פאַרא ענטוזיאַזם און מיט וואָס פאַרא באַציהונג.

דער צענטראַלער קאָמיטעט פאַר די ענינים פון יודישן וועלט־קאָנגרעס אין וואַרשאַ, האָט שוין ערעגריסט די צוגרייטונגס אַרבייטן צו די וואַה־לען, איצט איז געקומען א רייה אויף די לאָקאַלע קאָ־מיטעטן. דער לאָדזער קאָמיטעט איז ענטשטאַנען מיט א חודש צוריק, צו איהם געהערען פאַרשטעהער פון אַלע אָרגאַניזאַציעס וועלכע האָבן זיך אָנגע־שלאָסען צום קאָמיטעט, אויך צום עקזעקוטיוו פון קאָמיטעט געהערען פאַרשטעהער פון די דאָזיגע אָרגאַ־ניזאַציעס. ווייל דער לאָדזער קאָמיטעט וויל נישט צולאָזען צו קיין שום רייבונגען.

דער לאָדזער קאָמיטעט האָט אָדורכצופיהרען פאָל־גענדע אויפגאַבען: 1) אָדורכצופיהרען א פּראָפּאַ־גאַנדע פאַר דעם געדאַנק פון רעאַליזירען דעם יודי־שן וועלט קאָנגרעס, צו דעם צוועק וועלען פאָרקו־מען פאַרזאַמלונגען און מיטינגען אין וועלכע ס'וועט אַנטיילנעהמען די אָנגעזעהענסטע פּערזענליכקייטען פון אונזער שטאָט. 2) מאָביליזירען די גאַנצע פּראָווינץ אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע פאַר דעם קאָנגרעס, צו דעם צוועק ווערען געגרינדעט אפילו אין די קלענסטע שטעטלעך קאָמיטעטן, די קאָמיטעטן ווערען אָרגאַניזירט נישט נאָר שריפטליך, נאָר אויך די דעלעגאַטען פון לאָדזער קאָמיטעט וועלכע האָבען באַזוכט די דאָזיגע שטעט.

3) אָדורכצופיהרען די וואַהל־קאַמפּאַניע צום קאָנגרעס, די וואַהלען וועלען פאָרקומען דעם 19טען יולי, ס'איז נאָך נישט באַקאַנט ווי אַזוי די וואַהלען וועלען פאָרקומען, צי ס'וועלען אַרויסגעשטעלט ווער־ען באַזונדערע ליסטעס דורך די פאַרשידענע פּאָלי־טישע פּאַרטייען און ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס אָדער די 55 מאַנדאַטען פון פוילישען יודענטום ווע־לען באַשטעלט ווערען אויף אַן אייניהייטליכער פער־שטענדיגונגס־ליסטע, אויב אַזאַ ליסטע וועלען מיט דער הילף פון א געוויסער פּאַרטיי־שליסעל זיך גע־בען פאַרשטעהער פון אַלע ריכטונגען וועלכע נעה־מען אַנטייל אין קאָנגרעס, אויב אָבער ס'וועט קומען צו וואַהלען וועט די וואַהל־אָרדינאַציע זיין נאָך מעהר דעמאָקראַטיש. יעדער וואָס האָט געענדיגט 17 יאָהר וועט קענען אָפּגעבען זיין שטים, נישט אונטער־שרייבענדיג אפילו קיין שום דעקלאַראַציע. דער לאָד־זשער קאָמיטעט וועט אָנטנעהמען די שטעלונג אַז עס זאָל קומען צו א פערשטענדיגונגס־ליסטע. 4) די ווייכטיגסטע אויפגאַבע פון לאָדזער קאָמיטעט וועט אָבער זיין, אַז דאָס לאָדזער יודענטום, אין א צענטער פון אינדוסטריע, האַנדעל און אַרבייט זאָל צוגרייטען אייגענע פאָרשלאָגען פאַרן קאָנגרעס אַזוי גוט פּאָלי־טישע ווי דער קאַמף מיטן אַנטיסעמיטיזם און ווירט־שאַפטליכע.

די דאָזיגע אויפגאַבען וויל דער לאָדזער קאָמי־טעט אויספיהרען בשלמות.

דער מיטגליד פון קאָמיטעט ה' קאַכאַנסקי גיט דאָן איבער אַז וואָס מוגע דער פּראָפּאַגאַנדע קומען שוין פאָר פאַרזאַמלונגען אין אַלע פעראיינען און אָרגאַניזאַציעס, גרעסערע אימפּרעזעס וועלען פאָרקו־מען שפּעטער, דאָס וועלען זיין: א פאָרלעזונג פון יעקב לעשטשינסקי, און פון סטיפען וויז. אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע זענען פאַראַן צו אָרגאַניזי־רען 88 פּונקטען וואָס ווערט זעהר ענערגיש אָדורכ־געפיהרט. דעם 5טען יולי וועט פאָרקומען אין לאָדז א קאָנפערענץ פון די קאָמיטעטן אין דער לאָד־זער וואָיעוואָדזטווע.

נאָך עטליכע רעדעס פון די ה"ה י. מ. ביאַלער און נ. ליכטענשטיין ווערט די קאָנפערענץ געשלאָסען.

די פּראָפּאַגאַנדע פאַר'ן יודישען וועלט-קאָנגרעס

נעכטען נ. מ. איז אין ביוראָ פון לאָדזער וועלט קאָנגרעס פאָרגעקומען אַ פּרעסע קאָנפערענץ געווידמעט די פאָרבערייטונגס אַרבייט פאַר'ן יודישען וועלט קאָנגרעס אין לאָדז און דער וואָיעוואָדזטווע.

* * *

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער עקזעקו־טיווע איז צוקאָאָפּטירט געוואָרען צו דער עקזע־קוטיווע די ה"ה: לייביש ראָזענבערג, פּיאָטר כּרי און י. טייטעלבוים.

* * *

ווי באַקאַנט קומט פאָר אין לאָדז אַ קרייז קאָנפערענץ געווידמעט די פאָרבערייטונגס אַרבייט צום די וואַהלען צום וועלט קאָנגרעס די קאָנפע־רענץ קומט פאָר זונטאָג דעם 5 יולי מיט דער באַ־טייליגונג פון די עקזעקוטיוו מיטגלידער דר. טאַר־טאַקאָווער און יעקב לעשטשינסקי פון וואַרשאַ. ביז איצט האָבען שוין 20 שטעט אָרגאַניזירט קרייז קאָמיטעטען, דער לאָדזער קאָמיטעט שיקט אַרויס אַ ספּעציעלען שליח ה' קאַכאַנסקי אין די אַרומיגע שטעט און שטעטליך בכדי צו אָרגאַניזירען אָרטס קאָמיטעטען אַקטיוויזירען די ערטער פאַר'ן געדאַנק פון יודישען וועלט קאָנגרעס.

* * *

היינט דאָנערשטאָג 9 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון קליינהענדלער פעראיין אַגראַראָווא 10 אַ פאַרזאַמלונג געווידמעט דעם יודישען וועלט קאָנ־גרעס. עס וועלען רעפערירען פאַרשטעהער פון דער עקזעקוטיווע.

גרעסטע גאַרטען-פערוויילונג אין סעזאָן
קומט פאָר 21 יוני לטובת דער נאַכט-פּאַגאָטאָוויע פון לינת הצדק
אויבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי טרעט אַרויס מיט א גרויסען קאָנצערט

די גרעסטע גאַרטען־פערוויילונג פון היינטיגען סעזאָן קומט פאָר קומענדיגען זונטאָג, דעם 21 יוני אין העלענאָוו. בלויז דאָס, וואָס די פערוויילונג ווערט איינגעאָרדענט דורך „לינת הצדק" גיט שוין די זיכערקייט פון מוסטערהאַפטער אָרגאַניזאַציע און רייכקייט פון פּראָגראַם, ווייל די פערוויילונגען פון דיעזעם פעראיין האָבען שוין א פעסטגעשטעלטע מאַרקע. ס'וועט נישט פעהלען קיין איבעראַשונגען אין אַטראַקציעס. די גרעסטע סענסאַציע איז אָבער די, וואָס דער בעריהמטער וועלט־באַרימטער אויבער־קאַנטאָר משה קוסעוויצקי האָט מסכים געווען אַרויס צוטרעטען אויפ'ן דאָזיגען קאָנצערט, נעהמענדיג אין אַכט, אַז די גאַנצע הכנסה איז באַשטימט אויף אַזאַ נוצליכע אינסטיטוציע ווי ס'איז די נאַכט־פּאַגאָטאָוויע פון לינת־הצדק.

טויזענדער מענשען גרייטען זיך צו דער דאָזיגער גרעסטער פערוויילונג.

בעשטראָפט וואורשט-פאַבריקען
פאַר עובר זיין אויפ'ן 8 שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג

(א) אויף דער ווענדונג פון פעראיין פון די וואורשט־אַרבייטער, זענען אָדורכגעפיהרט געוואָרען רעוויזיעס אין די וואורשט - פאַבריקען, וואו ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז אין רוב פאַבריקען ווערט געאַרבייט צו 12 און 16 שעה א טאָג, אין דער צייט ווען ס'זענען דאָ 180 אַרבייטסלאָזע וואורשט־אַרבייטער. די וואורשט־פאַבריקאַנטען זענען צוגע־צויגען געוואָרען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכ־קייט.

ווידער א קרבן
ביי'ם באָדען זיך אין טייך

(א) אין ראַדאָמסק איז ווידער געשעהען אַן אומ־גליקספאַל מיט א יונגעל ביים באָדען זיך.

אין ווינטשעס פאַבריק טייכעל, האָבען זיך גע־באָדען עטליכע יונגלעך, פּלוצים האָט איינער פון זיי דער 14יעהריגער לעאָן קאָוואַלסקי זיך גענומען טרינ־קען, און אַראָפּ צום גרונד. די חברים האָבען שוין נישט געוויזען איהם צו ראַטעווען. און איז דער־טרינקען געוואָרען. מיט עטליכע שעה שפּעטער האָט מען איהם אַרויסגעצויגען פון טייך א טויטען.

ער האָט „געמאַכט" וועקסעלען

(א) נישט דיסקאָנטירט, נאָר פשוט „געמאַכט" — לייב בוימגאַרטען האָט איינגעקויפט וועקסעל־בלאַנקעטען אויף 400 זלאָטעס, האָט אויף זיי אונ־טערגעשריבען א געוויסען יוסף בעקער און האָט זיי „געלאָזט" אין גאַנג אַריין.

פאַר דער „מלאכה" האָט ער בעקומען 6 חדשים טורמע.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12-234
נעמט אָן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—8 אָוונד.

טוב שכן קרוב...
מאַכט ער דער שכנ'טע א טיץ לעבער אין קאָפּ

(א. א. יק יאַסנאַ 38 האָבען זיך עט. יכע ק נדער צושלאָגען. די מוטער פון א צושלאָגען קינד סטאַ־ניסלאַווא גאַרשקעוויטש האָט א קלאַפּ געטון א יונגע אַ א כוואַל זסק, אין אַרו ס אַראַש'נ טאַטע, און די שכנטע אַזוי מקיים פּסק געווען, אַז מ'האָט געמוזט אַרויסרופען די פּאַגאַטאָוויע, און ס'איז י נישט וואָס מקנא צו זיין.

זעלבסטמאָרד פון א הויז-ווירט

(א) דער 47 יעהריגער אַנטאָני סובאַלסקי, דער הויז־איינגענטימער פון דער דרעווגאָווסקע 27, איז עהערנעכטען פאַרנאַכט אַרויסגעגאַנגען פון שטוב און איז ביז 3 א זייגער פאַרטאָג נישט צוריקגעקו־מען. ווען זיין פאַמיליע האָט איהם אָנגעהויבען א־רומזוכען, האָט מען איהם געפינען א טויטען. סו־באַלסקי האָט אין זיין אייגענער קאַמער זיך אויפ־געהאָנגען, די סיבות פון זעלבסטמאָרד זענען ביז איצט נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

זעלבסטמאָרד פון אַן אַר-בייטסלאָזען

(א) אין זיין אייגענער וואָ י נ (אַביאַדאַוואַ 14) איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך פעסטמ'ען זיך דער 45 יאָהר גער אַרבייטסלאָזער קאַראָל מלי־נאַרטשיק. די פּאַגאַטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

איבערגעפאָהרען פון אַן אויטאָ

(א) אויף לימאַנאָווסקעגאָ, איז איבערגע־פאָהרען געוואָרען פון אַן אויטאָ דער 29 יאָהרי־גער אַהרן שמערעק (פון זגערזשער 40). פּאַגאַ־טאָוויע האָט איהם אַן אָפּגעשוואַכטען אָפּגעפיהרט אַהיים.

אונטערגעוואָרפען קינד

(א) אין דער ספּעציאַלער הילף־אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, זאַוואַדזקאַ 11, איז אונטערגעוואָרפען געוואָרען אַ קינד, אַ מיידעלע, פון 8 חדשים. דאָס קינד איז אָפּגעשיקט געוואָרען אין שטאָטישען פינדעל־הויז.

פריזיער-אַרבייטער פאָדערן
א קאָלעקטיווען אָפּמאַך מיט די פריזיערס

(א) דער פּראָפעסיאָנעלער פריזיער־אַרבייטער־פעראיין, האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס־אינ־ספּעקטאָר וועגן צוזאַמענרופען א קאָנפערענץ מיט פאַרשטעהער פון די פריזיער־צעכען.

די אַרבייטער פאָדערן, איינצוטיילען די אַר־בייטער אין דריי קאַטעגאָריעס. די 1־טע קאַטעגאָריע זאָל בעקומען 50 זל. א וואָך, די 2־טע 40 און די 3־טע — 30 זל. א וואָך, נישט ווי ביז איצט אויף פּראָצענט.

די אַרבייטער פאָדערן אויך, אַז דאָס צוגע־נייטע אַרבייטער און לערן־יונגלעך זאָל זיין נאָר דורכ'ן פּראָפעסיאָנעלען פעראיין. אָפּהיטען דעם 8 שעה'דיגען אַרבייטס־טאָג.

די קאָנפערענץ וועט פאָרקומען די קומענ־דיגע וואָך.

ווירטין פערמשפּט אויף 7 טעג אַרעסט
פאַר נישט האַלטען ריין דאָס הויז

(א) די הויזבעזיצערין פון די הייזער וואָיעוואָ־דסקא 13 און שיקאָווסקא 8, קאַטאַזשינאַ שימטשאַק איז פון סטאַראָסטווע־געריכט פערמשפּט געוואָרען פאַר נישט ריין־האַלטען די הייזער אויף 7 טעג אונבעדינגטען אַרעסט.

שאָפער'ס פערמשפּט
פאַר נישט צופּאַסען זיך צו די פאַרשריפטען

(א) פאַר נישט צופּאַסען זיך צו די פאָר־שריפטען און פאָהרען שנעל איבער די גאַסען האָט דאָס סטאַראָסטע־געריכט פערמשפּט די שאָפער'ן קאַזשימיעזש גושאַסקאַ (לימאַנאָווסקיעגאָ 45) אויף 6 וואָכען אַרעסט און וואַלענטי נאַוראַצקי (שענ־קיעוויטשאַ 67) אויף 7 טעג אַרעסט.

א „מלחמה" נאָך חצות...
פון נאַכטיגער מעסער-העלדען

(א) אין דאָרף גאַטקאַ סטאַראַ, אונטער לאָדז, איז פאָרגעקומען א זאַבאַווע. צווישען די דאָרפישע יונגעלייט זענען אויך געווען קאַזשימיעזש דרעלאַנג, קובוס, פראַנטשישעק וויזשוויז און אַנטאָן סאָדלאַ אַלע פון גאַטקי.

נאָך חצות, אין מיטען טאַנצעל, איז צווישען די נאַכטיגער אַפּיוואַטעל'ס אויסגעבראָכען א געשלעג, מ'האָט זיך געהאַקט מיט בראָפּען־פלעשער, שטע־קענס, פּרענטען, מעסערס און אַנדערע כלי־זין. דער סוף איז געווען, אַז סאָדלאַ איז געפאַלען מיט א מי־פּלאַציגען שאַרבען פון קאָפּ.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס.

פון דער גמילת-חסדים-קאַסע ביי דער ווילקער שוהל

זונטאָג איז פאָרגעקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' מרדכי וואַרכיזוקער די יעהרליכע גענעראַל־פאַרזאַמלונג פון דער גמילות־חסדים־קאַסע ביי דער ווילקער שוהל. דעם יאָהר־בעריכט, וועלכען ס'האָט פאָרגעלייענט דער סעקרעטאַר ה' דאָמבראָווסקי איז אָנגענומען געוואָרען. ס'זענען נעמליך אַרויסגעגע־בען געוואָרען 231 הלוואות אויף א סומע פון 42,445 זל. דער קאַפּיטאַל פון דער גמילות־חסדים־קאַסע האָט זיך אין פאַרלויף פון יאָהר פאַרגרעסערט פון 20,495 זל. אויף 23,347 זל. די פאַרזאַמלונג האָט דער פאַרוואַלטונג און סעקרעטאַר ה' דאָמבראָוו־סקי אויסגעדריקט א דאַנק פאַר זייער אינטענסיווער אַרבייט.

אין דער נייער פאַרוואַלטונג זענען אַריין די ה"ה: צדוק הערשענבערג (פּ"עוס), אביגדור הער־שענבערג און יעקב לעווי (וויצע־פּרעזעס), הערש זאַקס (קאַסירער), הילל דאָמבראָווסקי (סעקרעטאַר), יוסף ציינאַמאָן (וויצע סעקרעטאַר), שלמה בודזינער, יעקב ברוינער, אברהם ישעיה דזיאַלאָווסקי, פּ. ז. גליקסמאַן, אברהם שטוהלמאַן, משה בערמאַן, הערש מאיר פשעפּיורקאַ און יעקב וועטשטיין.

רעוויזיאָנס־קאָמיסיע: שמואל האָכענבערג, גבריאל רובין און יעקב פעפער.

דאָס נייע בוך
זי שפּילט ווייטער
פּיעסע אין 3 אַקטען, 4 בילדער
— פון —
ח. י. בזשוסטאָווסקי
צו בעקומען אין דער אַדמיניסטר.
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
פּיעטריקאָווער 21.

KINO TEATR
MIRAZ
היינט אָנהויב 12 א זייגער בייטאָג
היינט פּרעכטיג מייסטערווערק
פון ERNEST LUBICZ
„רעצטע וואָך"
אין דער הויפּט-ראָלע:
GARY GRANT
דאָס געהיימניס פון א בריטישער עקספּע־דיציע אין אַפריקאַ.
דער פילם איז גרעסער ווי „BENGALI".

פערבלאנדזשעט

עס האט זיך פערבלאנדזשעט א מיידעלע, 7 יאהר אלט. אנגעטון אין א רויט קליידעל, שטא-מעלט אביסעל. צו וויסען געבען ביי פייגענבוים, מאסארסקא 7.

* * *

אין דער צוקערניע פון וואונש, ראקאטשינער 14, געפינט זיך א פערבלאנדזשעט יונגעלע פון אנ'ערך 3 יאהר אלט.

גנבות

(א) פון בערל גילבארט'ס טישלעריי שרוד-מיעסקא 20, האבען גנבים צוגענומען טישלער-מכשירים אין דער ווערט פון 100 זל.

פון רייכערט'ס ווארשטאט (גערזשער 55) האבען גנבים צוגענומען ווערט-זאכען פאר 140 זל.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43). טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אוונער

ווארשאווער אפיציעלע בערזע

דעוויזען:

האלאנד	359.45
לאנדאן	26.75
ניו-יארק (קאבעל)	532.—
פראנצויזישע פראנק	35.01
פראג	21.97
שווייצארישער פ.	17190

אפיציעלע פראצענטינע פאפירען

באנק פאלסקי	105.—
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע	68.50
3 " " II. "	69.50
4 " דאלארובקע	50.00
7- " סטאביליזאציע	55,75
5- " ווארשאווער	53.75
5- " לאדזשער	48.—

פון העלענאוו

א דאנק די שעהנע וועטערן האט דער באסיין און די פלאזשע אויפן ספארט-פלאץ פון העלענאוו א גרויסען ערפאלג.

ס'איז גאר קיין וואונדער נישט, ווייל דער שטח איז אזוי שעהן איינגעארדענט, אז מ'האט דעם איינדרוק, אז דאס ים-געגענד. דאס וואסער אין באסיין איז אבסאלוט ריין און ווערט געוועקסעלט יעדען צווייטען טאג. צאהל-רייכע איבעראשונגען, ווי דאס פערטיילען באלעמס פאר די וואס באדען זיך, מאכט אנגענעהם די ליבהאבער פון שווים-ספארט.

טעאטער, מוזיק און פערווייליגנג

פון „אראראט"

היינט לעצטע פארשטעלונג פון פראגראם „משה קאפויער" מיט א סיורפריז פארן טעאטער-עולם, ווייל די פרייזען זענען ערמעסיגט, במעט בחנם פון 54 גר ביז 2 זלאטים.

מארגען פרייטאג ווערט געשטעלט א נייער פראגראם צום געזעגנונג פון „אראראט", ווייל דער נייער פראגראם, וועלכער טראגט דעם טיטעל „חסידיש, נגודיש און ממזריש" איז ווירקליך דער לעצטער פראגראם, מיט וועלכען דער „אראראט" געזעגנט זיך מיט לאדז און וועט געהן גאר א קורצע צייט.

פסח'קע בורשטין אין לאדז

אין די נאהענטסטע טעג קומט צו פאהרען נאך לאדז דער גוט בעקאנטער בוף-קאמיקער „יודישער שוועב-ליער" פאול (פסח'קע) בורשטין. פאול בורשטין קומט נאר אויף א קורצע צייט, ווייל ער איז אויף דעם ווינטער סעזאן אנגאזשירט אין איינעם פון די גרעסטע יודישע ניו-יארקער טעאטערס.

רעציטאציע - אויפטריט פון רחל האלצער אין פארק העלענאוו

שבת, דעם 20-טען יוני ד. י. 8.30 אוונעד וועט אויפטרעטען די בעקאנטע ארטיסטקע און רעציטאטארקע רחל האלצער אין א נייעם פראגראם. דער אייגטריט אין פארק הויבט זיך אן שוין פון 2 א זייגער נאכמיטאג. 3 נאכמיטאג קאנצערטירט דער סימפ. ארקעסטער אונטער דער דיר. פון פראפ. י. זאקס.

ראדיא - פראגראם

דאנערשטאג, דעם 18-טען יוני

6.03 מוזיק (פליטען), 6.33 גימנאסטיק, 6.50 מוזיק (פליטען), 7.20 ידיעות, 11 קאנצערט, 11.57 צייט סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.50 הויזווירטשאפט, ...55 פליטען, 1.05 ידיעות, 3.27 לאדזער בערזע, 3.30 ... שאפליבע ידיעות, 3.45 „יוכי אויפן הימעל און אויף דער ערד" — שמועס פאר עלטערע קינדער, 4 קאנצערט, 5.30 לידער, 5.50 מעדיציניש ער רעפעראט. 6.15 פיר... קאנצערט פון מארצעלי נוימילער, ביים פארטעפיאנא פראפ. טעאדאר רידער, 6.40 רעקלאמע-קאנצערט, ... אקטועלער שמועס, 7 הערשפיל, 7.30 מוזיק. רע... טאזש, 8.10 קאנצערט אויף א האוואיאישע גיטארע, ... אוונט-ידיעות, 8.55 אקטועלער שמועס, 9 „אונזער לידער", 9.30 פארטעפיאן - קאנצערט, 10 ספארט, ...15 מוזיק, 10.55 די לעצטע ידיעות און קאמוניקאטען.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
עקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליז
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט,
זונטאג און חגאות פון 9—1

סטאפ! שויך מארגען קומט ער די ערעפנונג פון
סטאניעווסקי'ס צירק
און שטאט פון ליליפוטען
אין לאדז אויפ'ן פלאץ באנדורסקי

קלאנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג! די גענ... קינסטלערין
Dolores del Rio
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען.
רעוועלאציאנס-נידריגע פרייזען!

אין דעם גרויסען פילם-מייסטערווערק
קעניגליכער ליבלינג
1-טער פלאץ 1.09 זל. | 2-טער פלאץ 85 גר. | באלקאן 54 גר.

Pr. Męskie Gimnazjum Mechaniczne
(Kurs 4-ro letni)
SZKOŁA PRZEMYSŁOWA
וועבעריי-אפטיילונג (3-יעהריגער קורס)
געז. צו פערשפרייטע בילדונג אין טעכנישע וויסענשאפט צווישען יודען
אין לאדז, פאמארסקא 46/48, טעל. 163-80.
די איינטריטס-עקזאמענס הויבען זיך אן מאנטאג, דעם 22 יוני 1936 10 א זייגער פריה.
איינשרייבונגען פון קאנדידאטען נעהמט אן און אינפארמאציעס ערטיילט דער סעקרעטאריאט טעגליך פון 10 ביז 2 בייטאג.
Dyrektor.

1-טע פריוואטע
פאגאטאוויע
טעל. 12-333
זשעלאזנא 6 (לעגיאנוב)
שנעלע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.
דאס איבערפיהרען קראנקע אין גאנץ פוילען.

וויכטיג פאר
ברוך-קראנקע
(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען ביי ז (הויקערס). פאראליזשע, בייז-שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקרימונגען-ליידענדע.
פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מע-טאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדען איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדא-זשען.
פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גלייכהאלטערס.
געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע אר-טאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פלאטפיס ספע-ציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.
געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימפ לויט מאס.
קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעד
א. פעטריקעוויטש, לאדז
9 פירמאמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגינסקא)
אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
מיט צוזענדער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוועכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער וואַרטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע
פאר וועגעריש-קראנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוידאק-טאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.
א בעראטונג 3 זל.

DR. MED.
L. Pikielny
UROLOG
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער-כירורג-ספעציאליסט
צוריקגעקעהרט
D-ra STERLINGA 22,
telefon 174-42.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעצ. פאר הארץ-קראנקהייטען)
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7.30 אוונט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן-פאריין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22
טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות-און עקסמיסיע-פראצעסען.

אכטונג! ווער עס וויל האבען די עלעגאנטסטע היטען צום זומער-סעזאן אויך ווי אויך די בעסטע יודישע היטלען, שילער-היטלען בעקומט איהר נור אין בעוואוסטען הוט-געשעפט „Szerlauns". פיעטריקאווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאסען.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr.
Szymon Grynberg
ווישניאווא גורא
(Willa Cyka) טעל. 26
נעמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58
און פון 1—2 און פון 5—6 נאכמ.

DR. MED.
J. Szreiber
כירורג
צוריקגעקעהרט
Narutowicza 9. tel. 122-95.
נעמט אן פון 2–3 נאכמ. און פון 5-7 אוו.

וויכטיג פאר פאבריקאנטען!
און האנדווערקער
שווייסונגען, מאשינען-טיילען און רעפעראטורען
פיהרט אויס ביליג די מעכאנישע שלאסעריי
י. רעדער
11 ליסטאפאדא 11/13
(רוג זאכאדניא)

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטען
א יונגערמאן אויף ארומצו... פריוואט-וואוינונגען צו פערקויפ... איינגעפיהרט גאנגבאר ארטיקעל, געזוכט. אדרעס צו ערפאהרען א...

אגענטען (קעס) קענען בעקומען ארבייט צו פערשידענע ארטיקלען ראטפס, בעלנאווסקי, גדאנסקא 131

א לערן-יונגעל פון אנשטע... עלטערן קען זיך מעלדען זשע... סקיעגא 9, וו. 18.

ראקאלען

2 שטובען און א קיך מיט קוועמליכקייטען פארטער, איז אפצו... אל. 1-טער מאי 4. צו פרעגען ... וועכטער.

עס ווערט געזוכט א געוועלב... א יודישע געגענד אויף ביליג דירה... אפערטען אונטער „B. E." אין ...

א שטיב מיט א קיך אין ... שטאדט אדער זייטען-גאסען, ווער... זאפארט געזוכט. אפערטען אונטער ... אין אדמיניסטראציע.

פערשידענעס

א מעהיגער אדמיניסטראטאר אנגענעהמען הייזער אין אדמיניסטראצי... די בעסטע רעפערענצען, צוזאמ... גען קויציע. אפערטען אונטער „זשא...

עס איז פערלוירען געווארען ... תפילין. ביטע אפצוברענגען געגען ... בעלוינונג צו ש. ראזמארין, אל. ... מאי 37, וו. 4.

א לאנגיעהריגער יודישער ... דיגער שאפער מיט איינענעם עלע... אויטא, זוכט קאנטשאפט אדער שט... זארזשעווסקי, מיעלטשארס קיעגא-גא... וואוינונג 16.

צו פערקויפען א סוויטער-... 12/80 פירמע באך, כעמניץ, אין גו... צושטאנד. וואלבארסקא 19, וו. 17.

צוליב אבריינז איז איבערצו... א מלעטשארניע און א רעסטאראציע... בעסטען פונקט. צו ערפאהרען ... סקיעגא 8, אין הויף, ביי קתיאל ...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.